

INDEX

De Romeinse cijfers verwijzen naar de hoofdstukken, de Arabische naar de regelnummering. Van het Vervolg worden de paragrafen aangegeven. Indien een naam vier of meer keer in één hoofdstuk voorkomt, wordt slechts het nummer van het hoofdstuk of paragraaf vermeld. Pausen, bisschoppen en regerende vorsten en hun echtgenoten zijn op de voornaam geïndiceerd, evenals de patronymica. Teneinde identificatie van personen te kunnen vergemakkelijken, zijn regeringsjaren of overlijdensjaar toegevoegd. De namen zijn in het algemeen genormaliseerd; kleine spellingvarianten zijn niet opgenomen.

Ae is als aa en ck als k of kk gealfabetiseerd; c uitgesproken als k zoeken men op de k, en oe, indien dit voor de dubbele o staat, op oo. In gh is de h verwaarloosd; ij en y zijn als i beschouwd.

- A, Ysbrant van der, Utrechts magistraat: § 22, 40.
- Aechtendorp, Sunte (= Beverwijk): LIX, 98.
- Aalsmeer: § 45, 12.
- Aalst, land van: LXVIII, 199.
- Abbatonië, LXXX, 31.
- Abcoude, heerlijkheid: § 40.
- , heer van, zie ook Gaesbeek.
- , Gijsbrecht heer van († na 1301): LXX, 71.
- , Gijsbrecht heer van – en Gaesbeek († 1356): LXXXIII, 61; LXXXVIII, 89, 92.
- , Zweder heer van († ± 1347): LXXXI, 88.
- Achtkarspelen (die VIII kerspel): § 7, 28.
- Ada, zie ook Aleida.
- gravin van Holland 1203, dochter van graaf Dirk VII, vrouw van Lodewijk van Loon († 1223?): LVI, 4, 5; LVIII, 63; LIX, 4, 31, 183.
- Adam: II, 1.
- Adelbertus, metgezel van Bonifatius: XVIII, 4.
- , sint: VIII, 8; XIV, 12; XXVIII, 69.
- Adelbertuskerk: XXVII, 24; LIX, 100.
- Adelboldus (Odilbaldus) I, bisschop van Utrecht (vermeld 870–899): XXIX; XXX, 1.
- II, bisschop van Utrecht 1010–1026: XXXIX; XL, 1.
- Adelbricus, zie Albericus.
- Adelheit, zie Aleida.
- Adinghen, zie Enghien.
- Adolf IX, graaf van Berg 1308–1348: LXXIX, 51.
- (Odulfus) van Berg, Domproost, daarna aartsbisschop van Keulen 1193–1205 en 1212–1216: LVIII, 24, 33; LX, 2.
- II, hertog van Berg 1408–1437, hertog van Gulik 1423–1437: § 40, 17; § 56; § 59, 8.
- (Alef) II, graaf (hertog 1417) van Kleef 1394–1448: § 6, 18, 29; § 10, 34, 105; § 56; § 59, 9, 18, 47; § 65, 3, 16, 30; § 88, 85, 173.
- III, graaf van Mark 1380–1394, als Adolf I graaf van Kleef 1368–1394: LXXXVII, 36, 149.
- Adula, abdis: XIX, 4.
- Afrika: III, 10; LXXXII, 144.
- Agania (ten oosten van Rome): LXXIV, 55.
- Agareni, volksstam: LV, 49, 80.
- Agnes, sint: XXXII, 54; XXXIII, 25.
- Aken (Aquis Grani): II, 31; LXVI, 25, 124, 125; LXVIII, 180.
- , proost van, zie Buren, Johan van.
- Ackoy, Jan van: § 72, 89.
- Alani, volksstam: III, 7, 9.
- Albano, bisschop van, zie Gocelinus.
- Albericus (Adelbricus), bisschop van Utrecht 777–784: XX; XXI, 1.
- II (Alfricus), bisschop van Utrecht (vermeld 838): XXV; XXVI, 1; XXVIII, 78.
- Alblasserwaard: § 10, 12; § 45, 14.
- Albrecht (Albert) van Beieren, ruwaard (1358) en graaf van Henegouwen, Holland etc. 1389–1404: LXXXIV; LXXXVI; LXXXVII; LXXXVIII;

- LXXXIX; § 2; § 5; § 7; § 8, 4; § 10; § 11, 1; § 13, 99; § 21, 37, 51.
- I van Oostenrijk, Rooms koning 1298-1308: LXXIV.
 - van Rietengau, bisschop van Regensburg 1247-1260: LXVI, 212, 249.
- Albret (Labret), Charles d', admiraal: § 2, 45.
- Alef, zie Adolf.
- Aleida (Adelheit) van Gelre, dochter van graaf Otto I, vrouw van graaf Willem I († 1218) LVII, 45; LXII, 36.
- van Holland, dochter van graaf Floris IV, vrouw van Jan I van Avesnes († 1284) LXIII, 5; LXVIII, 179, 183; LXIX, 12; LXXIV, 2.
 - (Adelheidis) van Kleef, dochter van graaf Dirk III, vrouw van graaf Dirk VII: LVI, 2, 21, 26; LVIII, 65; LIX, 2, 6, 29.
 - (Ada) van Schotland, dochter van prins Hendrik, vrouw van graaf Floris III († na 1204): LIV, 2; LV, 81.
- Alemanie (Aelmangen): XXIV, 12; XXXVII, 40; LXV; LXXIV, 22; LXXX, 7; § 2, 10; § 4, 3; zie ook Over-Alemanie.
- Alexander III, paus 1159-1181: XLVIII, 20; LV, 43 (foutief).
- Alfricus, zie Albericus II.
- Algerus, ridder: XXXIX, 30.
- Alkmaar: XIII, 14; L, 28; LIV, 54, 56, 87; LXI, 27; LXVIII, 284; LXXIII, 14; § 69, 18, 19; § 71, 30.
- Alkmade, Floris van: § 7, 33, 61, 62; § 8, 2.
- Aller, kasteel bij Putten: LXXXVII, 43.
- Aloud, baljuw: LXXIII, 71.
- Alpen, Gumpert van, voogd van Keulen: § 6, 22.
- Alphen a.d. Rijn: § 66; § 69.
- Altena (Outena), kasteel: LXXXIX, 40.
- Ameide: XXXIX, 97; LXXXVII, 139.
- , heer van: LXXXVIII, 144.
 - , Hendrik van der: LXXXVII, 160.
- Amelraet, Willem en Hugo: LXXV, 74, 75.
- Amerongen: LXV, 15; LXXXVII, 111.
- Amersfoort: LXX, 59, 105, 106; LXXI, 20; LXXV, 192; LXXX, 48; LXXXIII; LXXXVI; § 1, 77, 139; § 18; § 20, 2; § 27, 62; § 30; § 31; § 35; § 36; § 38; § 39, 4; § 40; § 41; § 42; § 43, 12; § 44; § 45, 2; § 49, 16; § 50; § 52; § 59, 26; § 64, 27, 37; § 70; § 72; § 84; § 85; § 88.
- Amiens: LXXX, 31.
- , bisschop van, zie Jesse.
- Ammorat Bassekijn, koning van Turkije: § 2, 3.
- Amstel, geslacht van: LXVII, 3.
- , heerlijkheid van: LXXIV, 4; LXXVI, 180.
 - , Arnoud van, heer van IJsselstein († 1291): LXXI, 36.
 - , Gijsbrecht heer van († na 1227): LIX, 29; LXIII, 95.
 - , Gijsbrecht heer van († 1251/1252): LXVIII.
 - , Gijsbrecht heer van († na 1296): LXX; LXXI; LXXIII, 83, 86.
 - , Gosewijn van, zie Gosewijn van Randeraath.
- Amstelland (Aemsterlant): LIX, 63, 94; LXIV, 7; LXX, 20; LXXI, 8; LXXIX, 130; LXXXII, 68; § 2, 60; § 6, 2; § 45, 16.
- Amsterdam: LXXIII, 84; LXXXI; § 2, 59; § 5, 6, 7; § 7, 40, 55; § 10, 44, 47; § 15, 5, 15, 22; § 44; § 45, 18; § 48; § 61, 21; § 66, 70; § 71; § 74, 23, 53; § 83, 4, 26; § 86, 157.
- Andreas van Cuyk, bisschop van Utrecht 1128-1139: L; LI, 1.
- Ane: LXIII, 71; LXIV, 108.
- Anjou (Angiers), Karel I graaf van, broer van koning Lodewijk IX († 1285): LXVIII.
- Annas: LXVI, 81.
- Anniveers, zie Nevers.
- Ansfridus, bisschop van Utrecht 995-1010: XXXVIII; XXXIX, 1; XLII, 13.
- Antiochië: LII, 28; LV, 70, 72; LVI, 1; LXIV, 145.
- Antoing, Hendrik heer van († 1345): LXXXI, 164.
- Anton van Bourgondië, hertog van Brabant 1406-1415: § 16, 12; § 23, 23, 26; § 24, 15.
- Antonina: II, 34, 37; III, 13.
- Antonius: II.
- Antwerpen: XLVIII, 12; LXVIII, 140, 154; LXIX, 6; § 43, 66, 81.
- , Simon van: LIV, 81.
- Apulië, XXXVII, 6.
- Aquis Grani, zie Aken.

- Ardennen: II, 28; XXIX, 6.
 Are, Dirk van der, zie Dirk.
 -, Gerrit van der: LIX, 164.
 Arend (Aernt) die Schermer: LXXXVIII, 139.
 Arkelsteyn: LXXXIV, 74, 77.
 Arnemuiden: LXXXV, 34.
 Arnhem: LXXXVII; § 52; § 56, 126; § 76, 22, 29; § 81, 56, 63; § 85, 79, 185.
 Arnold van Egmond, hertog van Gelre 1423-1473: § 56, 123; § 76, 17; § 80, 2; § 81, 7; § 86; § 88.
 - (Aernd) van Horn, bisschop van Utrecht 1371-1378 daarna van Luik 1378-1389: LXXXVII; LXXXVIII, 13, 122, 136.
 - (Arnout) van Isenburg, bisschop van Utrecht 1196-1197: LVII.
 - van Isenburg, aartsbisschop van Trier 1242-1259: LXVI, 160.
 Arnout zie Arnold, Arnulf.
 Arnsberg, graaf van, zie Godfried.
 Arnulf van Karinthië, Rooms keizer 896-899: XXXII, 1.
 -, graaf van Holland (vermeld 970-993): XXXI, 5; XXXV, 1, 6; XXVI, 10, 14; XXXVII, 1.
 - (Arnout) III, graaf van Vlaanderen 1070-1071: XLIV, 20, 21, 25.
 Arkel, § 10, 27, 36; § 13, 145; § 18, 17, 71, 86; § 19, 4, 9; § 31, 68, 79; § 35, 26.
 -, Arnoud (Aernd) van, heer van Noordeloos: LXXXV, 13.
 -, Jan II heer van († 1297): LXXII, 29; LXXIII, 22.
 -, Jan III heer van († 1324): LXXVI, 84; LXXVII, 19, 20.
 -, Jan IV heer van, hoofd der Kabeljauwen († 1360): LXXXIII, 3, 46.
 -, Jan V heer van -, Hagestein, Pierpont en het land van Mechelen († 1428): LXXXVIII, 31, 145; § 7, 6, 53; § 10; § 11; § 12; § 13; § 18; § 19, 11; § 23; § 28, 8; § 35, 28.
 -, Otto heer van († 1396): LXXXVII, 328; LXXXVIII, 145.
 -, Robrecht van († 1347): LXXXI, 75, 99; LXXXII, 30, 35, 38.
 -, Willem, jonkheer van († 1417): § 13; § 16, 48; § 18; § 30; § 31.
 Artevelde, Jacob van: LXXXI, 126.
 -, Filips van: LXXXVIII, 85.
 Artois (Atrabacen): § 87, 29.
 -, gravin van, zie Avesnes, Margaretha van.
 Asperen: LIX, 161; § 66, 27.
 -, Dirk van, zie Polanen.
 -, Floris van: LIX, 161.
 -, Folpert van: LIX, 161.
 -, Ghie van: LXXXI, 166.
 Asse (Asche), in Belgisch Brabant: LXVIII, 171, 187.
 Assouwe, zie Nassau.
 Atrabacen, zie Artois.
 Atrecht: § 10, 18.
 Augustinus: VII, 5.
 Augustus, zie Octavianus.
 Aurindilius: XXVII, 26.
 Avari, volksstam: III, 8.
 Avesnes (Avennis), Alix (Adelheyd) van, dochter van graaf Jan II (van Holland), vrouw van Roger Bigod, graaf van Norfolk († 1317), LXXIV, 7.
 -, Bouchard (Botsaert) van, zoon van graaf Jan I, bisschop van Metz († 1296): LXXXV, 6.
 -, Elisabeth van, dochter van graaf Willem III (van Holland): LXXVI, 7.
 -, Floris van, zoon van graaf Jan I, prins van Morea († 1297): LXXV, 8.
 -, Gwij van, bisschop, zie Gwij.
 -, Hendrik van, zoon van graaf Jan II (van Holland), kanunnik te Kamerijk († 1303): LXXIV, 5.
 -, Isabella (Mechtelt) van, dochter van graaf Jan II (van Holland), vrouw van Raoul de Clermont, heer van Nesle († 1305): LXXIV, 8.
 -, Jan van, oudste zoon van graaf Jan II (van Holland) († 1302): LXXIV, 5; LXXV, 23.
 -, Jan van, heer van Beaumont, zoon van graaf Jan II (van Holland) († 1356): LXXIV, 6; LXXXI, 110, 134; LXXXII, 71.
 -, Lodewijk van, zoon van graaf Willem III (van Holland) († 1328): LXXVI, 7.
 -, Margaretha van, dochter van graaf Jan II (van Holland), vrouw van graaf Robert II van Artois († 1342): LXXIV, 7.
 -, Maria van, dochter van graaf Jan II (van Holland), vrouw van Lodewijk I van Bourbon († 1354): LXXIV, 8.
 -, Philippa van, dochter van graaf Willem III (van Holland), vrouw van koning Edward III van Engeland († 1369):

- LXXXVI, 6.
 –, Willem (Johan) van, zoon van graaf Jan I, bisschop van Kamerijk († 1296): LXXXV, 7.
 Avignon (Avenyoen): LXXXVII, 282; LXXXVIII, 57.
 Azië (Asye): LXXXII, 144.
- Baerlesile (Baarlo bij Kuinre): LXXIX, 175.
 Baesweiler (Baswijlre), slag bij: LXXXVI, 99.
 Babylonië: LV, 47.
 Baldericus, bisschop van Utrecht 918–975: XXXII, 45; XXXIII; XXXIV, 1; XXXIX, 4.
 Baldewijn, Baldewinus, zie ook Boude-wijn.
 Balduinus I, bisschop van Utrecht 990–995: XXXVI, 2; XXXVII, 12; XXXVIII, 1.
 Baniard (Barard), Albrecht: LIX.
 Banninchouwer, ridder († 1345): LXXXI, 170.
 Bar, zie Bronio.
 Barbanoy, zie Bourbon.
 Barbarië: III, 3; LV, 50.
 Bari (Baren), aartsbisschop van, zie Bartholomeus Prignano.
 Barneveld: § 50, 18, 27; § 75.
 Bartholomeus (Bertolomeeus) Prignano, aartsbisschop van Bari 1377–1378: LXXXVII, 275; zie ook Urbanus VI.
 Bartoudus (= Bertoldus diaconus † 1017): XXXIX, 42.
 Batenburg, heer van, zie Bronkhorst, Dirk van, Gijsbrecht van.
 Batenburg, Dirk van: LIV, 33.
 Bathmen (Batman): LXXXIV, 73.
 Batu, zie Betuwe.
 Beatrix van Vlaanderen, vrouw van graaf Floris V († 1296): LXX, 173, 176; LXXI, 146.
 Beaumont (Bemont), zie Avesnes.
 Beem, zie Bohemen.
 Beesd: § 14, 10.
 Beetze, Pieter heer Dircx zoon van der: § 2, 59.
 Beieren: LXXXII, 19.
 –, hertog van: XXIII, 10; XXIV, 41; LXVI, 172.
 –, zie ook Albrecht; Lodewijk IV; Willem VI.
- , Albrecht van, zoon van hertog Albrecht van Beieren, stadhouder in Beieren († 1397): LXXXIV, 69; § 2, 41.
 Beyling, Alart, schout van Gouda: § 62, 57.
 Beke, Johannes: I, 3.
 Bemont, zie Beaumont.
 Benedictijnen (orde): XIV, 4; XVIII, 45; XXVIII, 66; XXXI, 13; XXXVIII, 10.
 Benedictus XII, paus te Avignon 1334–1342: LXXXI, 5.
 – XIII, tegenpaus o.a. te Avignon 1394–1417: § 28, 28, 35, 36.
 Benignus, Sint: XXXIII, 25.
 Benonië, zie Bologna.
 Bentheim, kasteel: LI, 76.
 –, graaf van: XXXIX, 88.
 –, zie ook: Boudewijn I; Everwijn I; Otto I; en Otto IV.
 Benthem, Simon van († 1327): LXXIV, 64.
 Berg, graafschap, hertogdom: LV, 31.
 –, graven en hertogen van, zie Adolf II en Adolf IX.
 –, hertog van: LXXXVII, 35.
 –, Ruprecht van, zoon van hertog Adolf II: § 56, 141, 142.
 Berghe, zie Geertruidenberg.
 Bergen (Henegouwen): § 63.
 Bergen op Zoom: § 43, 142.
 Berne, abdij: L, 82.
 Bernhard II (Heyneman), hertog van Saksen 1011–1059: XLII, 4.
 Bernulfus, bisschop van Utrecht 1027–1054: XL; XLII, 8, 16; XLIII, 1.
 Beron, zie Bierum.
 Bertaengen, zie Engeland.
 Bertaensche zee, zie Het Kanaal.
 Bertha van Holland, dochter van graaf Floris I, vrouw van Filips I van Frankrijk: XLII, 6 (foutief Mechtelt).
 Bertulfus, monnik: XVIII, 6.
 Betuwe (Batu, Betu, Betou): XIV, 23; XXIX, 20; XXXIX, 86; § 78, 6, 7.
 Beusichem (Bosichem), Zweder van, heer van Vianen († 1285/87): LXX, 112, 115.
 Beverweerd, huis: LXXXIII, 51.
 –, Zweder van: LXXV, 61.
 Beverwijk: § 10, 46.
 –, zie ook Aechtendorp.
 Bierum (Beron): LI, 3.

- Biervliet: LXXXVIII, 78.
 Bilt, De: LXXXVII, 112.
 Binchorst, Jacob van de († 1355): LXXXIII, 6.
 Birole (fout voor Bilke), Otto van, graaf: LI, 29.
 Bitterleye, monsieur: § 2, 49.
 Blankenheim, Frederik van, zie Frederik.
 Blanckenweer(t), blokhuis: § 9, 46.
 Blesdijke (Bleesdijc): LXXXIV, 93.
 Bloemenstein, Jan van, baljuw van Kennerland: LXXXIII, 138; LXXXIV, 14.
 Bloemkamp (Floercamp, Florencamp), klooster: LXXXI, 175; § 7, 37.
 Blois, graaf van, zie Jan van Châtillon.
 –, Jan bastaard van, heer van Treslong († ± 1435): § 71, 17.
 Bloot, Filips die – Hugo.: § 67, 9.
 Bodegraven: XXXIX, 12; LXXXVII, 139.
 Boechorst (Bochorst), Floris van de († voor 1356): LXXXIII, 100.
 Boemel, Jan van – Jansz.: LXXXVIII, 138.
 Boemelen, zie Zaltbommel.
 Bohemen (Beem): LXVI; LXXXII, 25; LXXXIV, 69; § 51.
 –, koning van, zie Wenceslas IV.
 Bole, Gerrit en Dirk die: LXXXIII, 217, 218.
 Bolgherië, zie Bulgarije.
 Bollaert, Johan: LXXV, 75.
 Bologna (Benonië): § 76, 102.
 Bommelerwaard (Boemelreweert): XXXIX, 81; § 14, 11.
 Bonifatius (Winfridus), bisschop van Utrecht († 754): XV; XVI; XVII; XVIII; XIX; XXIV, 134; XXXII, 12.
 – IX, paus 1389–1404: LXXXIX, 18, 22; § 1, 1.
 Borculo: LXIII, 19; LXXXII, 75.
 –, heer van, zie Bronkhorst, Gijsbrecht van.
 Born: § 18, 103.
 –, heer van, zie Valkenburg.
 Borssele, Floris van, heer van St. Maartensdijk († 1422): § 10, 129.
 –, Wolfert van, heer van Vere († 1299): LXXIII.
 Bosch, kasteel bij Weesp: LIX, 59.
 Bosichem, zie Beusichem.
 Boso: XVIII, 5.
 Bossche, Hendrik van den: LVIII, 29.
 Botonië (= Boconia): XVIII, 46.
 Botter, Hugo: LI, 25.
 Boudewijn I, graaf van Bentheim, burggraaf van Utrecht (vermeld 1203–1247): LXIII, 69.
 – (Baldewinus) II van Holland, zoon van graaf Dirk VI, bisschop van Utrecht 1178–1196: XLIX, 4; LV; LVI, 43, 157; LVII, 1, 6.
 – VI, graaf van Vlaanderen 1067–1070: XLIV, 3.
 – IX, graaf van Vlaanderen 1194–1205: LVI, 15; LVIII, 34; LIX, 49, 105.
 Bourbon (Barbanoy), gravin van, zie Avesnes, Maria van.
 –, hertog van, zie Jan.
 Bourgondië (Burgoengen, Bourgongen): LXXXIV, 70; § 2, 15, 24.
 –, hertogen van, zie Filips de Goede; Filips de Stoute; Jan zonder Vrees.
 Bouvignes (Bovini): § 86, 197.
 Boxtel (Boecstel), Willem van: LXXIX, 144.
 Brabant, hertogdom: V, 3; LV, 30; LXXIX, 149; § 3, 2; § 14, 41; § 23, 4, 19; § 33; § 38; § 43; § 46, 45; § 60; § 63; § 87; § 88, 487.
 –, hertog van: XXXIX, 73.
 –, zie ook: Anton van Bourgondië; Filips van St. Pol; Godfried III; Hendrik I; Hendrik III: Jan I; Jan II; Jan III; Jan IV; Wenceslas.
 –, Willem van, broer van hertog Hendrik I († na 1224): LVIII, 29.
 Braine (Breyn): § 60, 102, 111.
 Brakel: LXXXV, 79; § 14, 10.
 Brandenburg, markgraaf van: LXVI, 164.
 Breda: § 21, 48.
 Brederode, partij van (Hoeks): § 19, 7, 8, 13.
 –, Dirk heer van († 1318): LXX, 196; LXXIII, 1; LXXVI, 85.
 –, Dirk heer van, voorman der Hoeken († 1377): LXXIII, 6, 30; LXXXIV, 18, 19.
 –, Jan heer van († 1415): § 1, 127; § 7, 7, 31; § 24, 20; § 40.
 –, Reinoud heer van († 1390): LXXXIV.
 –, Walraven heer van († 1417): § 8, 13, 19; § 10, 127; § 13, 109; § 27; § 31, 80.
 –, Willem heer van († 1285): LXVI, 287; LXVIII, 289.
 –, Willem van, voorman der Hoeken

- († 1451): § 38, 103; § 39, 8; § 69, 49, 85.
 Bremen: LXIII, 35; LXV, 21.
 Brescia (Brixia): XXV, 9.
 Brie: § 2, 45.
 Briel, Den: LXXXIII, 21; § 73, 4, 5.
 Brixia, zie Brescia.
 Broeke, Kene van den, hoofdeling te Broeke en Aurich (Awerke): § 15, 7, 17, 20.
 Broekhuizen: LXXXVI, 8.
 –, Johan van: LXXXI, 90.
 Broeclanden: III, 3.
 Bronio (latijn: Berro), Wolfert graaf van (is in werkelijkheid Thibaud de Bar, graaf 1240–1296/97): LXVIII, 129, 161; LXXI, 33. Zie ook: Ghiesen.
 Bronkhorst, partijnaam: LXXXVI, 104; LXXXVII; LXXXV, 3; § 1, 94.
 –, Dirk van, heer van Batenburg († 1406–1407): § 3, 55.
 –, Gijsbrecht heer van – en Batenburg († 1356): LXXXII, 69, 75, 81.
 –, Gijsbrecht heer van († 1409): § 1, 89, 90.
 –, Gijsbrecht van, heer van Batenburg († 1429): § 3, 65.
 –, Jan van, proost van Oudmunster († 1346): LXXIX, 2, 14; LXXXI, 3.
 –, Rogier van, Domheer te Keulen († 1419): LXXXIX, 7, 16.
 Brouwershaven: § 67; § 67a, 4.
 Brühl (Bruyl), bij Keulen: LXXVI, 13.
 Bruystijn, zie Herwijnen.
 Bruno, zoon van Rooms koning Hendrik I, aartsbisschop van Keulen 953–965: XXXIII, 3, 4.
 Brunswijk, zie Elisabeth van.
 Brussel: § 23, 17; § 46.
 Buyeren, Wemmaer van: § 5, 13.
 –, zie ook Buren.
 Buys, Dirk: § 84, 43.
 Buchorst, kasteel bij Zalk: LXIII, 25.
 Bulgarije (Bolgherië): LV, 59.
 Bunschoten: LXXXIII, 160, 161, 162; § 77, 33; § 81, 2.
 Bunsweerd: LXXIV, 23.
 Burchardus, bisschop van Utrecht 1100–1112: XLVII, 2, 18; XLVIII, 1.
 Buren (Buyeren), Alard jonker van: § 31, 73.
 –, Jan van, proost van Aken: § 46, 32; § 59, 5; § 84, 42.
 –, Otto van († ± 1203): LIX, 33.
 –, Otto van, heer van Ewijk († 1417): § 31, 69.
 –, Willem heer van († 1461): § 70, 22; § 80, 2.
 Burgoengen, zie Bourgondië.
 Butone (fout voor Siccone, ablat. van Siccoco), zie Holland, Siegfried van.
- C, zie ook K.
 Caesar, Gaius Julius, Romeins dictator: II, 8; III, 20.
 Cecilie, zie Sicilië.
 Châlons, Lodewijk van, prins van Oranje: § 63, 31.
- Dagobert III, koning der Franken 711–716: IV; XVII, 7, 37.
 Dalem: § 13, 132; § 14, 47.
 Damasche, Jan (van der Massche), Utrechts magistraat: § 22, 40.
 Damascus (Damasche): LII, 28.
 Damiate (Damiette): LV, 78.
 Dampierre, Johan van (zoon van gravin Margaretha van Vlaanderen): LXVIII, 130.
 Dauphiné (Dalfinaet): LXXXI, 74.
 Delfshaven (Nyerhaven): § 62, 64.
 Delft: LXXIII, 68; LXXX, 32; LXXXIV; § 34, 14; § 61, 20; § 66, 72; § 67, 6, 11; § 69, 37, 42, 63; § 71, 127; § 86, 157.
 Dendermonde: LXXXVIII, 77.
 Denemarken, Jacob van, bisschop van Zuden, wijbisschop van Utrecht 1312: LXXVIII.
 Denen: XXV, 13; XXVII; XXVIII, 4, 60, 79; XXIX, 4, 20; XXX, 6; XXXI, 26; XXXII; XXXIII; XXXIV, 8.
 –, zie ook Noormannen.
 Deventer: XXXII, 27, 74; XLII, 11; XLV, 21; LII, 6; LV; LVI; LVIII, 19, 50; LIX, 200; LXIII, 96; LXX, 111; LXXXVI, 58; LXXXV, 24; LXXXVII, 5; § 1, 77; § 3, 28; § 35, 98; § 59, 26; § 76, 64; § 81; § 85, 53, 187; § 88, 407.
 Dibbout, ridder: XXVII, 30.
 Di(e)derik, zie Dirk.
 Diepenheim: LXXX, 48; LXXXII, 80; LXXXVIII, 20.
 Diepholt, Roelof van, zie Roelof.
 Diest (Deest), Jan van, zie Jan.
 Dicte, heer van der: LXXXIII, 142, 147, 185.

- Dillenburg (Dullenborch): LXXXVI, 171; LXXXVII, 8.
- Dirk II van der Are, bisschop van Utrecht 1198–1212: LVIII; LIX; LX, 1.
- Bavo, graaf: XXXIX, 11, 14.
- I, graaf van Holland (vermeld 916–928): XXVIII, 6, 17; XXX, 3; LXXIV, 18.
- II, graaf van Holland (vermeld 953–988): XXVIII, 62; XXXIX, 5, 7; XXXV, 1.
- III, graaf van Holland 993–1039: XXXVII; XXXIX; XL, 20; XLI, 1.
- IV, graaf van Holland 1039–1049: XXXVII, 4; XLI; XLII, 1.
- V, graaf van Holland 1061–1091: XLII, 5; XLIV, 4, 30, 33; XLV; XLVI, 1.
- VI, graaf van Holland 1121–1157: XLVI, 3; XLIX; L; LI; LII, 8; LIII, 6; LIV, 1.
- VII, graaf van Holland 1190–1203: LIV, 3; LVI; LVII; LVIII; LIX, 1.
- van Holland, zoon van graaf Dirk VI, aanvankelijk Domproost, later bisschop Dirk I van Utrecht 1196–1197: XLIX, 5; LV, 4; LVI, 43; LVII.
- van Isenburg, bisschop van Münster 1218–1226: LXIII.
- III, graaf van Kleef 1150–1172: LII, 3; LIV, 20; LVI, 3.
- IV, graaf van Kleef 1173–1194: LV, 22, 35.
- , vrouw van, zie Margaretha van Holland.
- V, graaf van Kleef 1202–1260: LXIII, 68; LXV, 19, 36, 69.
- VII, graaf van Kleef 1275–1305: LXXI, 148, 161.
- VIII, graaf van Kleef 1305–1347: LXXIX, 50.
- I, graaf van Mark 1377 († 1406): LXXXVII, 36.
- II, graaf van Mark 1393–1398: § 6, 19.
- van Meurs, aartsbisschop van Keulen 1414–1463: § 40, 10; § 59, 4.
- van Nassau, aartsbisschop van Trier 1300–1307: LXXIV, 21.
- Doel, Peter: LXXXVII, 163.
- Dokkum: XVIII, 27; § 7, 32, 73, 83.
- Dongen, Willem van, bastaardzoon van Willem van Duvendoorde († 1345): LXXXI, 169.
- Doorn: LXXXVII, 111.
- Doornik: LXXXVI, 111; LXXX, 30.
- Doortoge, Johan van († 1297): LXXXIII, 23.
- Dordrecht, Dordrechtters: XLI, 44; LVIII, 59; LIX, 2; LXXXIII, 70, 72; LXXXV, 91, 105; LXXXIX, 155; LXXXVI, 62; LXXXVII, 123; § 5, 22; § 10, 126, 127; § 28, 5; § 29, 4, 5; § 30, 34, 35; § 33; § 34, 5; § 35, 24, 80, 87; § 43, 19; § 53; § 56, 92; § 67, 2, 10; § 68, 8, 9; § 73, 7.
- , Slijkpoort: § 68, 9.
- Dorestad (Duersteden): XXVII, 6.
- Doringen, zie Thüringen.
- Dorp, Filips van den, tesorier van Holland († 1413): § 17, 9.
- Drechtters: LII, 35; LVI, 12; LXVIII, 291.
- Drente, Drenten: XXXII, 52, 64; LI, 6; LIV, 8; LVI; LXIII, 88; LXIV; LXV, 10, 87; § 1, 41, 161; § 3, 73; § 9.
- Driel, Evert van: LXXXII, 103.
- , Otto Bolcsoen van: § 5, 23.
- Driesvelt: LXVIII, 239.
- Duersteden, zie Dorestad.
- Duitse Rijk, Duitsland, Duitsers; „Duutse land”, Roomse Rijk: II, 32; V, 15, 18; X, 12; XV, 2; XVII, 14; XXIV, 123; XXIX, 7; LI, 25; LIII, 25; LXV, 32, 46, 70; LXVI, 299; LXXXII, 4, 6; LXXXVIII, 12; § 58, 52; § 76, 102.
- , zie ook Alemanië, Germanië; Oost-Frankrijk.
- Duiveland: LXXV, 44, 51.
- Dullenborch, zie Dillenburg.
- Durham (Duraens), bisschop van: LXXI, 71.
- Dussen, Arend van der: LXXXVI, 63.
- Duvendoorde, Filips heer van († 1309): LXXIV, 64.
- , Willem van, heer van Oosterhout († 1353): LXXIX.
- Eboracia, zie York.
- Echternach (Eptreveren): XIV, 5.
- Ede: § 50, 37.
- Eduard van Gelre, broer van hertog Reinoud III, regeerde 1361–1371: LXXXI, 199; LXXXII, 77; LXXXV; LXXXVI, 76, 100, 103.
- Edward I, koning van Engeland 1272–1307: LXX, 180, 186; LXXI, 72, 75; LXXIII, 3, 6.
- III, koning van Engeland 1327–1377: LXXXVI, 6; LXXX, 5, 25, 27; LXXXII, 24, 27.

- , prins van Wales, zoon van koning Edward III († 1376): LXXXIII, 38.
 Eem: LXXXII, 53; LXXXVIII, 19; § 43, 8, 10; § 49; § 72, 7; § 74; § 77.
 Eembrugge: LXXXIII, 60, 108; LXXXVIII, 222.
 Eemkerk, zie Heemskerk.
 Eemland: LXX, 59; LXXXIII, 192.
 Eemnes: LXXXI, 188; LXXXII, 57, 61; LXXXIII, 157, 211. Zie ook Oostholland.
 Eems: § 15, 3.
 Eerde, kasteel: LXXXVIII, 22, 29.
 Egbert, aartsbisschop van Northumberland: VII, 13, 16, 18.
 –, burggraaf van Groningen: LXIII.
 – van Holland, zoon van graaf Dirk II, aartsbisschop van Trier 977 († 993/994): XXXI, 6.
 Eggert, graaf op Walcheren: XXIV, 61.
 Egilboldus, bisschop van Utrecht (apocryf): XXX, 2; XXXI, 27; XXXII, 1.
 Egypte: LV, 78.
 Egmond, dorp: LVI, 22, 27; LXXV, 153.
 –, klooster en abten van: XIV, 16; XXVIII, 7, 65; XXX, 8; XXXI, 16, 25; XXXIV, 6; XXXVI, 26, 28; XL, 21; XLI, 47; XLIII, 15; XLV, 48; XLVIII, 29; LI, 84, 93; LIII, 7; LIX, 9, 100; LXVIII, 224, 231; LXXIII, 1.
 –, Allart van († 1168): LIV, 82.
 –, Arend heer van – en IJsselstein (volgt 1369 zijn vader op, † 1409): LXXXVII, 329; LXXXVIII, 30; § 7, 6, 53; § 8, 5.
 –, Arnold van, hertog van Gelre, zie Arnold.
 –, Floris van: LXXII, 22.
 –, Gerrit van, kastelein van Staveren: § 8, 3.
 –, Jan I heer van († 1369): LXXXIII, 3, 159, 203.
 –, Jan II heer van (volgt 1409 op, † 1451): § 25; § 27; § 28, 8; § 30, 2, 6, 26; § 31, 75; § 35, 41, 48, 86; § 38; § 39, 4, 11; § 43, 8; § 56, 91; § 70; § 72, 46.
 –, Willem II heer van († 1304): LXXIII, 2.
 –, Willem van, heer van IJsselstein 1436 († 1451): § 25; § 27; § 35, 42; § 61, 27.
 –, Wouter heer van († 1208): LIX.
 Elderen, Godert (Guedert) van: § 3, 56.
 Elisabeth van Brunswijk, vrouw van graaf Willem II († 1266): LXVI, 3; LXVIII, 322.
 – van Engeland, dochter van Edward I, vrouw van graaf Jan I († 1316): LXX, 185; LXXIII, 81.
 Elisabethsvloed, Sint: § 53.
 Elc, zie Othée.
 Elst (foutief = Clisteren): LXIII, 44 met noot.
 Emden (Eemde): § 15, 16.
 Emlicheim (Emmichem): § 1, 71.
 Emma (Hemme), vrouw van Lodewijk de Duitser (in werkelijkheid van Lotharius van West-Frankrijk 954–986): XXVIII, 41.
 Emmerik (Emric): XXXIX, 80.
 Enge (uten), zie Haghe.
 Engeland (Bertaengen), Engelsen: VI, 10; VII, 3, 23; VIII, 12; XV, 2; XX, 1; LXX, 179, 192; LXXXIII, 3; LXXXIII; § 4, 2, 7; § 7, 9, 50; § 24; § 60; § 61, 35; § 63, 1; § 67; § 67a; § 71, 128.
 –, een burggraaf (berfgrave) uit: § 67.
 –, koning van: LIX, 188.
 –, koningen van, zie Edward I; Edward III; Hendrik V; Richard I; Richard II.
 Engelbert van Berg, aartsbisschop van Keulen 1216–1225: LXIII, 69.
 – van der Mark, bisschop van Luik 1345–1364, aartsbisschop van Keulen 1364–1369: LXXXII, 34; LXXXV, 75.
 – III, graaf van Mark 1347–1380 († 1391): LXXXVII, 36.
 Engelen (Ingelen): § 14, 42.
 Enghien (Adinghen), Sohier II heer van († 1364): LXXXVI, 25, 28, 33.
 Enigenburg, kasteel bij Alkmaar: LXX, 162; LXXII, 21.
 Enkhuizen: LXXII, 29; § 2, 52; § 7, 2; § 71.
 Entenicht, Hendrik van: LXXXVI, 42.
 Eoba, bisschop samen met Bonifatius († 754): XVIII, 4.
 Eptreveren, zie Echternach.
 Eraclius, zie Heraclius.
 Ereförde, zie Heresford.
 Ermegarde, zie Irmgard.
 Ermelo: § 50, 33.
 Ese (Ezen, Essen), Evert van (der): LXXXVIII.
 –, Frederik van Heeckeren van de († 1357): LXXXII; LXXXIII, 112.
 –, Frederik van Heeckeren van de († 1386): LXXXV, 13.
 –, Jan van der: LXXXV, 13.

- Eugenius IV, paus 1431–1447: § 88.
 Europa: III, 4; LXXXII, 142.
 Ever, Gerrit († 1345): LXXXI, 168.
 Everhard van Diest, bisschop van Münster 1275–1301: LXXIV, 49.
 Eversteyn, kasteel: § 11; § 12.
 Everwijn I, graaf van Bentheim († 1454): § 59, 47; § 81, 20, 25.
 Ewalden, de twee, missionarissen: VIII, 7; XIV, 29.
- Filips de Stoute, hertog van Bourgondië 1363–1404, graaf van Vlaanderen etc. 1384–1404: § 2, 14, 24; § 10, 17; § 87, 27.
 – van Bourgondië, graaf van Nevers 1405–1415: § 24, 15.
 – de Goede, hertog van Bourgondië, graaf van Vlaanderen etc. 1419–1467: § 35, 2, 3; § 43; § 65, 18, 21; § 66; § 67; § 67a; § 69, 34; § 71; § 73; § 76, 16; § 81, 7; § 84; § 85; § 86; § 87; § 88.
 – van de Elzas, graaf van Vlaanderen 1168–1191: LV, 53.
 – I, koning van Frankrijk 1060–1108: XLII, 6; XLIV, 22, 24.
 – II Augustus, koning van Frankrijk 1179–1223: LV, 51.
 – IV de Schone („de Vette”), koning van Frankrijk 1285–1314: LXXV, 21, 115, 121; LXXVI.
 – VI, koning van Frankrijk 1328–1350: LXXVI, 4; LXXIX, 65; LXXX, 6, 15, 25; LXXXII, 24.
 – van Heinsberg, aartsbisschop van Keulen 1168–1191: LVI, 113.
 – van Leiden: LXXXVI, 24.
 – I, graaf van Namen 1195–1212: LIX, 105.
 – van St. Pol, graaf van St. Pol 1415, hertog van Brabant 1427–1430: § 43; § 46; § 87.
 Floercamp, Florencamp, zie Bloemkamp.
 Florevijl, Gerrit van († 1345): LXXXI, 170.
 Floris (Florens), burggraaf (kastelein) van Coevorden: LVI, 61, 64, 67.
 –, abt van Egmond († 1304): LXXXIII, 1.
 – I, graaf van Oost-Friesland, daarna van Holland 1049–1061: XXXVII, 5; XLII, 2, 3; XLIII, 3, 14; XLIV, 1.
 – II. „de Vette”, graaf van Holland 1091–1121: XLV, 40; XLVI, 1, 4; XLVIII, 26; XLIX, 1.
 – III, graaf van Holland 1157–1190: XLIX, 3; LIV; LV; LVI, 1.
 – IV, graaf van Holland 1222–1234: LVII, 45; LXIII; LXIV, 1; LXV; LXVI, 1.
 – V, graaf van Holland 1256–1296: LXVI, 4; LXVIII, 145; LXIX; LXX; LXXI; LXXV, 98.
 – van Wevelinchoven, bisschop van Münster 1364–1378 en van Utrecht 1378–1393: LXXXVII, 320, 324, 330; LXXXVIII; LXXXIX, 1.
 Folcmarus, bisschop van Utrecht 976–990: XXXIV, 1; XXXV, 1.
 Fontenelle (Fontanelis), abdij: LXXIX, 187.
 Fostensland: IX, 10.
 Frankfurt (Vranckenvoerde): LXI, 6; LXXX, 22.
 Frankrijk, Fransen: VI, 1, 2, 5; XII, 2; XXIII, 5; XXIV, 61, 126, 131; XLIX, 18; LXVIII; LXXV, 25, 134; LXXVI, 38; LXXX, 25, 28; LXXXVIII, 86; § 2, 12, 44; § 4; § 24; § 26; § 43; § 60, 48; § 71, 135; § 86, 79, zie ook Gallië, Neder-Gallië.
 Frankrijk, koning van: I, 23.
 –, koningen van, zie Arnulf; Dagobert III; Filips I; Filips II; Filips IV; Filips VI; Jan II; Karel III; Karel VI; Karel VII; Lodewijk IX; Lodewijk X; Pepijn de Korte.
 Frederik I Barbarossa, Rooms koning (1152) en keizer 1155–1190: LII, 31; LIII, 1; LIV, 35, 48; LV.
 – II, Rooms koning (1212) en keizer 1220–1250: LIX, 184; LXI, 7; LXVI, 7; LXVIII, 209; LXX (pseudo-keizer).
 – I, bisschop van Utrecht 828–834: XXIII, 11; XXIV; XXV.
 – van Sierck, bisschop van Utrecht 1317–1322: LXXVII; LXXVIII, 1.
 – van Blankenheim, bisschop van Utrecht 1393–1423: LXXXIX, 9, 15; § 1; § 3, 26; § 9, 1, 24; § 10, 161; § 11, 46, 52; § 12; § 32, 4, 7, 15; § 34, 25; § 36, 2; § 38, 62; § 39; § 40; § 41, 17; § 42; § 43; § 44, 1, 5, 9; § 52, 2; § 57, 4; § 58; § 59, 1; § 88.
 – graaf van Meurs († 1448): § 6, 20; § 40, 18; § 45, 32.
 – hertog van Schwaben: LV, 52, 75.
 Friesland, Friezen: III, 16, 25; IV, 9; V, 4;

- IX, 4, 7; XVII, 20, 21; XX, 7; XXI, 5, 7; LIV; LVI, 12, 18, 28; LIX, 15; LXIII, 56; LXIV, 32, 78, 102; LXVIII; LXX; LXXI, 115; LXXII; LXXIII; LXXV; LXXVI; LXXIX; LXXXI, 145, 151, 159; LXXXII, 2; LXXXIII, 11, 35; LXXXIV, 11; LXXXVII, 270; LXXXIX, 37; § 2; § 7; § 8, 1, 11, 21; § 9, 34, 37; § 35, 33; § 60, 43.
- Fuytgens wael: § 14, 48.
- Fulda (Sulden): XVIII, 45.
- Fulcolt, ridder: L, 78.
- Gaasbeek, Jacob heer van -, Abcoude, Putten en Strijen († 1459): § 19, 7; § 25, 30; § 40; § 50, 4, 8, 10; § 52, 30; § 61, 26; § 62, 27, 32, 43; § 64, 75.
- , Zweder heer van -, Abcoude, Putten en Strijen († 1400): LXXXVII; LXXXVIII, 151; § 1, 126; § 3, 32.
- Gaasbeekse (Kabeljauwse) partij: § 19, 7, 16.
- Gajus Caligula, Romeins keizer: II, 12.
- Galicie (Galissen): LIII, 15.
- Gallië (Gallen): II, 28; III, 11, 18; XLVII, 5; LXVI, 160; zie ook Neder-Gallië.
- Gheerlof, ridder: XXVII, 30.
- Geertruid van Saksen, dochter van hertog Bernhard II, vrouw van graaf Floris I († 1113): XLII, 4; XLIII.
- Geertruidenberg (Berghe): LXXI, 163; LXXV, 91, 108; § 14, 21, 30, 32; § 44, 19, 134.
- Geervliet: LVI, 51.
- Gein: LXIII, 34; LXXIX, 138; LXXXIII, 175.
- Gelre (Gelrelant), Gelreschen): LIV, 140; LV, 24, 25; LVIII, 40, 51; LXIII, 16; LXVIII, 118; LXXIX, 141; LXXXII, 87; LXXXV; LXXXVI, 104; LXXXVII; LXXXVIII, 14; § 3, 3; § 5, 15; § 9, 23; § 13, 143, 146; § 14; § 18; § 25, 2; § 30, 28; § 36, 28; § 41; § 42; § 50, 1; § 52, 5, 8, 32; § 56; § 70, 113, 123; § 72; § 74, 46; § 75; § 77, 38; § 78, 8; § 81, 22, 44; § 82; § 85; § 88.
- , graaf van: XXXIX, 79.
- , graven en hertogen van, zie Arnold; Eduard; Gerard IV; Hendrik; Otto I; Otto II; Reinoud I; Reinoud II; Reinoud III; Reinoud IV; Willem I (III van Gulik).
- , Hendrik van, zoon van graaf Otto I: LVI, 5; LVII, 52.
- Ghelvingen, zie Gibellijnen.
- Ghemmen, Jan van: LXXXII, 92.
- Gencellijn, zie Gocelinus.
- Gendt (Ghent), Arend van, heer van Giesen: § 67, 9; § 71, 16.
- Genève: LXVIII, 221.
- Gennep, Gerard heer van: LXXXVII, 32, 49.
- Gent: XLIV, 18; LXXXI, 126; LXXXVIII, 73, 76, 84; § 63; § 66, 2, 20.
- Georgius (Georjjs), sint: LXVIII, 254, 267.
- , zie ook Sint Joris Arm.
- Germanië: II, 32; VII, 19; VIII, 3; XVII, 6; LXVI, 14, 18, 155.
- Gerard mitten baerde († 1345): LXXXI, 165.
- , (Gherijid), proost van Deventer: LXXVI, 58.
- , van Eppenstein, aartsbisschop van Mainz 1289-1305: LXXIV, 21.
- , graaf van Gelre: LV (foutief voor Hendrik).
- , IV graaf van Gelre 1207-1229: LX, 3, 7 (vermeld als Otto); LXIII, 9 (vermeld als Otto), daarna passim; LXIV, 7, 26.
- , V, graaf van Gulik 1297-1328: LXXIX, 50.
- , van der Lippe, aartsbisschop van Bremen 1219-1258: LXIII, 35.
- , graaf van Mark 1425-1431, broer van Adolf II van Kleef: § 56, 139; § 59, 8.
- , van Oldenburg, bisschop van Osna-brück 1192-1216: LX, 2.
- Gherlacus, graaf: XLV, 21.
- Gerrit (Gherijid), dapifer: LIV, 82.
- , Vrencken, Utrechts magistraat: LXXV, 78; LXXXVI, 46.
- , Wissensone: LXXXIV, 39, 50.
- Gheva, vrouw van graaf Dirk I: XXVIII, 61; XXX, 6.
- Gibellijnen (Ghelvingen): LXXIX, 52.
- Ghiesen, Tibbout graaf van (fout voor Godfried graaf van Guines; wordt slechts genoemd samen met Theobald van Bar; de voornamen zijn reeds in het latijn verwisseld): LXVIII, 129, 160.
- Gildenburg: LXXXVII.
- Gippides, volksstam: III, 7, 9.
- Gijsbrecht (Ghisebert), richter: LXXIX, 136.

- , knecht van graaf Dirk V: XLIV, 33.
 – Possekijn: LVI, 71.
 Ghise Machelem: LXXV, 74.
 Gisela, dochter van Lotharius I: XXIX, 12.
 – van Schwaben, vrouw van keizer Koenraad II († 1043): XL, 3.
 Ghiselbracus, ridder: XLV, 22.
 Gloucester, Humphrey van, zie Humphrey.
 Gocelinus (Gencellijn) van Ossa, kardinaal, bisschop van Albano 1330–1348: LXXXI, 14.
 Godebaldus, bisschop van Utrecht 1114–1127: XLVIII; XLIX, 22; L, 1.
 Godefridus, graaf: XXXIX, 43.
 – (Godevaert) van Rhenen, bisschop van Utrecht 1156–1178: LIII; LIV; LV, 1.
 Godezo, graaf: XXXIX, 29.
 Godfried III, hertog van Brabant 1142–1190: LV, 9.
 – (Godevaert) met de Bult, hertog van Lotharingen 1070–1076: XLIV; XLV, 45.
 – van Cuyk, graaf van Arnsberg († 1167): L, 40, 48.
 – van de Moezel, hertog van Neder-Lotharingen († 1023): XXXIX, 51, 58.
 –, koning der Noormannen, XXIX, 10, 15.
 Goye (Goey), kasteel bij Houten: LXXVI, 151; LXXXIII.
 –, Gijsbrecht uten, burggraaf van Utrecht († 1313/1314): LXXV, 183.
 –, Gijsbrecht uten, burggraaf van Utrecht († 1333/1335): LXXVI, 142.
 Gooi, het: LXXXVIII, 62; § 45, 16.
 Goor: LXXXVI, 36.
 –, kasteel: LXXVI, 171; LXXXII, 70.
 –, heer (graaf) van: XXXIX, 94; LXIII, 82; LXVI, 316.
 Gorinchem: LXXXIX, 27; § 10; § 11, 7, 9; § 13; § 14, 61, 62; § 18; § 30; § 31; § 35, 26; § 43, 57, 78.
 Gorssel (Gorstlo): LXXXI, 199.
 Gosewijn van Randerath (Amstel), bisschop van Utrecht 1249–1250: LXVII; LXVIII, 6.
 Götterswick (Gueterswijck), de jonkheer van: § 32.
 Gouda: LXXXVI, 88; § 33, 11; § 34, 14; § 39, 20, 21; § 65, 41; § 66, 49, 53; § 67, 46; § 67a, 22; § 69; § 74, 8.
 Goude, Dirk van der: LXVI, 286.
 Granus: II, 25, 26, 27.
 Grauwert, Dirk, burgemeester van Utrecht: § 59, 67.
 –, Tyman, prior van de Karthuizers: LXXXVIII, 152.
 –, Wouter, overste ouderman te Utrecht: § 19, 46; § 22, 74.
 's-Gravenhage: LXVI, 291; LXXI, 80; LXXXIV, 40, 45; LXXXVI, 32, 91; LXXXVII, 128; LXXXVIII, 170; § 5, 34; § 7, 42; § 22, 67; § 31, 74; § 33, 6; § 39, 17, 40.
 's-Gravenzande: LXXXIII, 21.
 Gregorius I, paus 590–604: VII, 4.
 – II, paus 715–731: XV, 22.
 – IV, paus 827–844: XXIV, 125.
 – IX, paus 1227–1241: LXIV, 21; LXV, 19.
 – XI, paus te Avignon en Rome 1370–1378: LXXXVII, 5 (zie noot); LXXXVII, 274.
 – XII, paus 1406–1415: § 28, 27, 34.
 –, bisschop van Utrecht 769–775: XIX; XX, 3, 6.
 Grenoble (Groenouwen): LXXXI, 73, 108.
 Grensfoort (Groensvoerde), kasteel bij Renkum: LXXXVII, 37.
 Grevelingen: LXXXVIII, 78.
 Groenewoude, Ernst (Eerst) van: LXXXVII, 72.
 Groenouwen, zie Grenoble.
 Groensvoerde, zie Grensfoort.
 Groningen: LI, 7, 11; LVI, 85, 97; LXIII; LXIV, 97; § 7, 79; § 9; § 36, 2; § 59, 27.
 –, burggraafschap van: LI, 17; LIV, 9.
 –, burggraven van, zie Egbert; Lifridus.
 –, Walburgskerk: LI, 8.
 Gueterswijck, zie Götterswick.
 Gulik, graafschap (hertogdom): LXIX, 26, 28, 34; § 50, 40; § 56.
 –, graven en hertogen van, zie Gerard V; Reinoud (IV); Willem IV; Willem II; Willem III.
 –, stad: LXXXVIII, 174.
 –, Willem van, proost te Maastricht: LXXV, 96.
 Gummarus: XXXII, 19, 21, 24.
 Gunderus, monnik: XVIII, 6.
 Gunter, Gijsbrecht, schout van Utrecht: LXXXVI.
 –, Hendrik: LXXXV, 57.
 – van den Hoghenlande, Gijsbrecht:

- LXXXIII, 216.
 Gunterlingen: partijnaam: LXXXII, 31; LXXXIII, 213, 219; LXXXVIII, 54.
 Guntherus (Guntarius), aartsbisschop van Keulen 850–863: XXXII, 5.
 Gwij (Ghye, Ghie) van Avesnes, bisschop van Utrecht 1301–1317: LXXI, 162; LXXIV, 3; LXXV; LXXVI.
 – van Dampierre, graaf van Vlaanderen 1278–1305: LXVIII, 130, 199; LXX; LXXI, 73; LXXV.
- Haamstede (Heemstede), Costijn van („Raes die jonge”) († 1426): § 67, 55.
 – (Heemstede), Floris heer van († 1345): LXXXI, 164.
 –, Floris heer van († na 1431): § 67; § 67a, 8.
 –, Raes van, „die oude” († 1426): § 67, 14, 55.
 – (Heemstede), Witte heer van, bastaardzoon van graaf Floris V († 1321): LXXV, 98, 102.
 Haarlem: L, 32; LII, 38, 40; LIV, 61; LIX; LXX; LXXIII, 30, 75, 85; LXXV, 90, 100; LXXVI, 8; LXXIX, 85; LXXX, 12; LXXXVII, 187; § 10, 44, 47; § 45, 12; § 61, 20; § 66, 72, 114; § 67, 11; § 67a, 64; § 69; § 71; § 86.
 –, commandeur van, zie Marten.
 –, Boudewijn van, ridder: LIV, 82.
 –, Dirk Persijn alias van, kastelein van het Muider slot († 1304): LXXI, 159; LXXII, 9; LXXV, 61.
 –, Ijsbrand van (vermeld 1215–1231): LIX, 84.
 –, Johan van (fout voor: Gerard): LIX, 84.
 –, Simon van (vermeld 1198–1215): LIX, 18.
 Haarlemmerhout: LXXI, 79.
 Haastrecht: § 10, 67; § 12, 85, 91.
 Haes, Jacob: LXXXV, 57.
 Haghe (= Henge), Albert uter: LXX, 133.
 –, Berend uter: LXX, 133.
 –, Werenbold uter: LXX, 132.
 Haghen, graaf: XXVIII, 5, 16.
 Hagestein, stad en land van: § 10, 67; § 11; § 12; § 38, 72.
 –, kastelein van, zie Hendrik.
 Haye, Albert van der: § 59, 7.
 Haymundus, diaken: XVIII, 5.
 Halle: § 60, 72.
 Halmaricus, ridder: XXXIX, 43.
 Hamarcus (Harmakarus), bisschop van Utrecht ± 800: XXII; XXIII, 1.
 Hamart: L, 5.
 Hamburg: § 15, 4.
 Hamme, Frederik uten: LXXXI, 91.
 Hanzesteden: § 15, 4.
 Hardbertus, bisschop van Utrecht 1139–1150: LI; LII, 1.
 Hardenberg: LXIV, 67, 83, 87; LXXXIII, 223; LXXXVIII, 196, 217, 218.
 Hardenbroek, Gijsbrecht van: LXXXVII, 70.
 Harderwijk: LXXXVII, 108; § 56, 126.
 Harfleur (Harincvliet): § 24, 4.
 Harmakarus, zie Hamarcus.
 Harmelen (Hermalen), Gerrit van: LXX, 134.
 Harpen (Hyrpensis), klooster: VII, 9.
 Hasselt en/of Hoesselt: LXXIX, 96; LXXXII, 34; LXXXIII, 62.
 Hattem: § 56, 126.
 Hedikhuizen (Hoechuzen): § 14, 19.
 Heekerens (Hekers, Hekerschen), partijnaam: LXXXV, 2; LXXXVI, 104; LXXXVII, 24, 108.
 Heemshem, zie Ootmarsum.
 Heemskerk (Eemkerk), huis: LXXXIV, 37.
 –, Gerrit heer van – en Oosthuizen († 1358): LXXXIII, 4.
 –, Gerrit heer van – en Oosthuizen († 1430): § 6, 3, 5; § 7, 32, 61, 62; § 38, 100, 106, 110; § 39, 4, 12; § 43, 9.
 –, Wouter heer van – en Oosthuizen († 1380): LXXXIV, 28, 30, 33.
 Heemstede: § 69, 26.
 –, Jan heer van († 1412): LXXXIX, 28.
 –, Jan heer van († 1437): § 38, 104; § 39, 9.
 –, zie ook Haamstede.
 Heenvliet, van Cattedijc, Jan van, baljuw van Amstelland e.a. († 1410/1411): § 6, 2, 6.
 Heerlaer, zie Herlaar.
 Heerman, zie Herman.
 Heerwinde, zie Herwijnen.
 Heyen-Tongeren: § 16, 41.
 Heicop (Heycoep): LXXIX, 99, 103.
 Heilewich, nicht van Godfried van Arnsberg en Herman van Cuyk: L, 42, 43.
 Heilige Land: LV, 46, 76; LVII, 43.

- Heiloo (Hello): XIII, 14; LXX, 137.
 Heymenberghe, kasteel bij Rhenen: LVII, 26; LXXIX, 143.
 –, zie ook Henneberg.
 Heymenrode: LXII, 29.
 Heyn Loef: LXXV, 76.
 Heyndelam (Heindelamensis): XIV, 38.
 Heyneman, jonkheer: XXXIX, 44.
 – (volgens hss A, Hermannus Beke), hertog van Saksen, zie Bernhard.
 Heinsberg (Hensberg), heer van, zie Jan II.
 Heysten (Heystatensis): XIV, 37.
 Helle, kasteel bij Nijkerk: LXXXVII, 43.
 Hemert (Hamert): XLIII, 10.
 Hemme, zie Emma.
 Hemmen, bij Haren: LXIII, 54.
 –, Borre van: LXXXV, 11.
 Hendrik, kardinaal: LV, 45.
 – I van Saksen, Rooms koning 919–936: XXXIII, 1.
 – II, Rooms koning (1002) en keizer 1014–1024: XXXIX, 50, 67; XLI, 5.
 – III, Rooms koning (1028) en keizer 1046–1056: XLI, 5, 8.
 – IV, Rooms koning (1054) en keizer 1084–1105: XLIV, 7; XLV, 4 (er staat foutief Hendrik III); LIV, 43.
 – V, Rooms koning (1099) en keizer 1111–1125: XLV, 2 (er staat foutief Hendrik IV); XLIX, 7; LIV, 43.
 – VI, Rooms koning (1169) en keizer 1191–1197: LVI, 149; LVII, 10.
 – VII van Luxemburg, Rooms koning (1309) en keizer 1312–1313: LXXVI, 120; LXXIX, 42.
 – I, hertog van Brabant 1190–1235: LVI, 145; LVIII; LXIII, 3; LXVI, 191.
 – III, hertog van Brabant 1248–1261: LXVIII, 136; LXIX, 8.
 – V, koning van Engeland (1413–1422): § 24, 28, 34; § 43; § 60.
 –, graaf van Gelre 1141–1182: LII, 3; LIV; LV (vermeld als Gerard).
 – van Gelre, bisschop van Luik 1247–1274: LXVI, 150.
 –, kastelein van Hagestein: LXXIX, 124.
 –, burggraaf van Leiden, zie Cuyk.
 – III, hertog van Limburg 1167–1221: LVIII, 33; LIX, 48, 142 (foutief Willem).
 – V, hertog van Limburg 1347–1349: LXXXII, 71.
 – III, graaf van Luxemburg 1247–1281: LXXIV, 5.
 –, graaf van Northumberland, „koning van Schotland” († 1152): LIV, 3.
 – III, graaf van Sayn († 1247): LXIII, 30, 31.
 – Raspe, landgraaf van Thüringen, kandidaat Rooms koningschap 1246: LXVI, 10.
 – van Vianden, bisschop van Utrecht (elect 1249) 1251–1267: LXVII, 15, 17; LXVIII; LXIX; LXX, 1.
 – van Virneburg, aartsbisschop van Keulen 1306–1332: LXXXVIII, 15.
 – den Zuren: LXXXVIII, 212.
 Henegouwen: LXIII, 5; LXVIII; LXXI, 162; LXXII, 26; LXXIV, 1; LXXV, 23, 171; LXXIX, 16, 19, 154; LXXXII, 71; LXXXIII, 23, 33; LXXXIV, 10; LXXXVI, 28; LXXXVII, 150, 166; § 2, 18, 25; § 7, 43; § 16, 17; § 17, 10; § 24, 18, 19, 22; § 26; § 27, 5, 22; § 28, 2; § 29, 2; § 35, 32; § 38, 44; § 43, 71, 145; § 60; § 61, 36; § 63, 2, 4.
 –, zie ook Avesnes.
 Henneberg (Heymenbergh), graaf van, vrouw van, zie Holland, Margaretha van.
 Hensberch, zie Heinsberg.
 Heraclius, Romeins keizer: IV, 1.
 Herdebol, Peter (Proys): LXXXV, 57.
 Heremannus, zie Herman.
 Herenthals (Herentans): § 43, 66, 82.
 Herenus (foute vertaling voor: Irene, moeder van Constantijn V): XX, 14.
 Heresford (Erefferde), graaf van: LXXXIII, 82.
 Herlaar, kasteel: § 50, 34.
 –, heer van: XXXIX, 96.
 – Jan van: LXXXIII, 137.
 Hermalen, zie Harmelen.
 Herman (Heerman, Heermannus) van Horn, bisschop van Utrecht 1151–1156: LII; LIII, 1.
 – II, graaf van Cuyk 1131–1167: L.
 – II, heer van Lippe († 1229): LXI, 10; LXIII, 15, 36, 37.
 – van Saksen, zie Bernhard.
 –, kastelein van Vollenhove, broer van Gerard de proost van Deventer: LXXXVI, 58, 77.

- 's-Hertogenbosch: LVIII, 27; LXXV, 107; LXXXIX, 49; § 14, 36; § 43.
 -, Meierij van: § 43, 103.
 Herwijnen (Heerwinde, Herwijnde), Bruystijn van: § 5.
 -, Jan van: § 5, 38.
 -, Willem van: § 5, 37.
 Heukelom (Hueclem): § 66, 27.
 -, heer van: § 7, 92.
 -, Bertha (Betraet) van, vrouw van Gijsbrecht heer van IJsselstein: LXXXIII, 49.
 Heulenstein (Hoelensteyn), kasteel bij Oudewater: LXXXIII, 94; LXXXVII, 233.
 Heusden (Hoesden): LVIII, 37; LXXIV, 36; § 14; § 78, 5.
 -, kasteel: LXXXIV, 64.
 Hidido, ridder: XXXIX, 43.
 Hildebold, ridder: XXXIX, 44.
 Hildebrandus, kardinaal: XLVII, 4.
 -, abt van Sint Paulus: LIV, 124.
 Hildegard (Hildegont) van Vlaanderen, dochter van graaf Arnulf I, vrouw van graaf Dirk II († 990): XXXI, 3, 19; XXXIII, 9.
 Hilderus, monnik: XVIII, 6.
 Hindeloopen (Hyndeloep): § 6, 3.
 Hyspaniën, zie Spanje.
 Hodenpijl, Jan van († 1426): § 67, 15, 55.
 Hoechuzen, zie Hedikhuzen.
 Hoeken, partijnaam: LXXXIII, 5, 14; LXXXIV, 5, 13; LXXXIX, 29; § 38, 15; § 65, 26, 27; § 67, 16.
 -, zie ook Brederode.
 Hoelensteyn, zie Heulenstein.
 Hoesselt, zie Hasselt.
 Hofezel: § 5, 14.
 Hoevelaken: § 18, 13, 31; § 72, 60, 79; § 88, 251.
 Hogewoerd: LXXIV, 68; LXXXIII, 201.
 Hoya, graaf van: § 72, 32.
 Holland: passim.
 -, graven en gravinnen van, zie: Ada; Albrecht; Arnulf; Dirk I; Dirk II; Dirk III; Dirk IV; Dirk V; Dirk VI; Dirk VII; Filips; Floris I; Floris II; Floris III; Floris IV; Floris V; Jacoba; Jan I; Jan II; Jan van Beieren; Margaretha; Willem I; Willem II; Willem III; Willem IV; Willem V; Willem VI.
 -, Ada van, dochter van graaf Willem I, abdis van Rijnsburg († 1258): LVII, 47.
 -, Aleida (Adelheidis) van, dochter van graaf Dirk VII, verloofd met Hendrik van Gelre († voor 1203): LVI, 4, 5; LVII, 53.
 -, Arlindis van, dochter van graaf Dirk II: XXXI, 7.
 -, Beatrix van, dochter van graaf Floris III: LIV, 6.
 -, Beatrix van, dochter van graaf Floris V: LXX, 177.
 -, Boudewijn van, zie Boudewijn.
 -, Dirk van, bisschop, zie Dirk.
 -, Dirk van, zoon van graaf Floris V: LXX, 176.
 -, Dirk (alias Pelgrim) van, burggraaf, zoon van graaf Dirk VI († 1151): XLIX, 5.
 -, Egbert van, zie Egbert.
 -, Elisabeth van, dochter van graaf Floris III: LIV, 6.
 -, Floris van, zoon van graaf Floris I: XLII, 5.
 -, Floris van („de Zwarte”), zoon van graaf Floris II († 1132): XLVI, 3; L.
 -, Floris van, zoon van graaf Floris III, Dompriest te Utrecht († 1210): LIV, 5; LIX; LXXXVI, 83; LXXVIII, 9.
 -, Floris van („de Voogd”), zoon van graaf Floris IV, regent van graaf Floris V († 1258): LXIII, 5; LXVIII, 144, 145; LXIX, 3.
 -, Floris van, zoon van graaf Floris V: LXX, 176.
 -, „Hadelheit” van, dochter van graaf Floris III: LIV, 6.
 -, Hadewich van, dochter van graaf Floris II, non te Rijnsburg († 1132): XLVI, 4.
 -, Hadewich van, dochter van graaf Dirk VI, non te Rijnsburg († 1167): XLIX, 6.
 -, Machteld van, dochter van graaf Floris I foutief voor Bertha van Holland.
 -, Machteld van, dochter van graaf Dirk V: XLV, 41.
 -, Machteld van, dochter van graaf Floris V: LXX, 177.
 -, Margaretha (Mechtel) van, dochter van graaf Floris IV, vrouw van graaf Herman I van Henneberg († 1277): LXIII, 5.
 -, Margaretha van, dochter van graaf Floris V, verloofd met Alfons van Engeland: LXX, 177.
 -, Otto van, bisschop, zie Otto III.
 -, Otto van, zoon van graaf Floris V:

- LXX, 176.
- , Petronella van, dochter van graaf Dirk VI: XLIX, 6.
 - , Richardis van, dochter van graaf Willem I, stichtster van abdij Koningsveld († 1262): LVII, 47; LXVIII, 317.
 - , Robrecht van, zoon van graaf Floris III, richter in Kennemerland: LIV, 4.
 - , Siegfried (Sicke, Buto) van, zoon van graaf Arnulf († 1030): XXXV, 5; XXXIX, 35.
 - , Simon van, zoon van graaf Floris II, kannunnik ten Dom: XLVI, 4.
 - , Sophia van, dochter van graaf Dirk VI, abdis van Rijnsburg († na 1212): XLIX, 5.
 - , Willem van, zoon van graaf Willem I, richter († 1238): LVII, 46.
 - , Willem van, zoon van graaf Floris V: LXX, 176.
- Holtena: LIX, 2.
 Holtland: V, 20.
 Holwerd: § 7, 60.
 Hombout, Jan, Utrechts magistraat: LXXXVII, 80.
 Homershem, zie Ootmarsum.
 Homoet, Hendrik van: LXXXVII, 186.
 –, Hendrik van: § 31, 73; § 52, 69.
 Honfleur (Honincvliet): § 24, 4.
 Hongarije (Ongeren): § 2; § 4, 1; § 28, 29.
 Honincvliet, zie Honfleur.
 Honishem, zie Ootmarsum.
 Honorius III, paus 1216–1227: LXVI, 7.
 Hoogwoud (Hoechoutwoude): LXVIII, 300; LXX, 146.
 Hoorn: § 7, 4, 39; § 71, 32, 33, 35.
 –, zie ook Horn.
 Horn (Hoorn): Arnold van, zie Arnold.
 –, Dirk Loef van († 1390): LXXXVII, 70.
 –, Gerard heer van († 1345): LXXXI, 163.
 –, Herman van, zie Herman.
 –, Willem van, Domproost te Utrecht: LXXV, 60.
 –, Willem heer van († 1417): LXXXIX, 40.
 Horst, huis ter, bij Rhenen: LIV, 139; LVI, 77; LVII, 17, 37; LIX, 77; LXXXVII, 39; LXXIX, 143, 144; LXXXI, 25, 201; LXXXVIII; § 40, 27; § 58, 28; § 64, 26; § 85, 36; § 88, 255.
 –, Alfer van der: LXXXI, 169.
 Horstmar, Berend van: LXIII, 104.
- Hubertus, ridder: XXXIX, 44.
 Hueclem, zie Heukelom.
 Huevel, Frederik van den, proost van St. Georg: LII, 7.
 Hugo van Pierrepont, bisschop van Luik 1200–1229: LVIII, 33; LIX, 48.
 Hulend, priorin van St. Servaas: LXIII, 115.
 Humphrey, hertog van Gloucester en graaf van Pembroke, broer van koning Hendrik V, derde echtgenoot van Jacoba van Beieren († 1447): § 43; § 60; § 61, 11, 32; § 63, 1, 6; § 65, 23; § 67, 38; § 67a.
 Hundenberch, Hendrik Scunne: LXXXVI, 39.
 Hungerus, bisschop van Utrecht (vermeld 854–866): XXVII, 2; XXVIII, 78; XXIX, 1.
 Hunnen, volksstam: III, 8, 11.
- Ieper (Yperen): LXXXVIII, 77.
 Ierland: VII, 15.
 Yesse, zie Jesse.
 Iheron, priester: XXVII, 24; XXXI, 24.
 Ingelen, zie Engelen.
 Innocentius II, paus 1130–1143: LI, 88; LVII, 57, 61.
 – IV, paus 1243–1254: LXVI, 8, 96; LXVIII, 204.
 York (Eboracia): XX, 2.
 Irmgard (Ermgart), vrouw van Lodewijk I de Vrome († 818): XXIII, 7, 9.
 Isabella van Portugal, vrouw van Filips de Goede († 1471): § 86.
 Isenburg (Ysenborch), Arnoldus van, zie Arnoldus.
 IJzendoorn, Willem van: § 11, 7.
 Isère: LXXXI, 74.
 IJssel: LVI, 138; LVIII, 19, 21; LXIV, 76; LXX, 110; LXXXI, 22; LXXXII; LXXXVI, 9, 48; LXXXVII, 14, 256; LXXXVIII; § 1, 93; § 3, 27; § 13, 64; § 43, 3, 17; § 72, 19; § 81, 29, 41, 62; § 85; § 86, 9; § 88, 215.
 IJsselaars: § 43, 16.
 IJsselham: LXXXIII, 119.
 IJsselmonde, kasteel: XLIV, 31; XLV, 6, 10.
 IJsselstein, stad: LXXXII, 66, 176, 179; LXXXIII, 175; LXXXVII, 237; § 25; § 27; § 29, 3; § 34, 16.
 –, heer van, zie ook Egmond, Willem van.

- , Arnoud heer van († 1363): LXXVI, 158; LXXXI, 23, 89, 182; LXXXII, 175; LXXXIII, 135, 153, 181.
 - , Gijsbrecht heer van († 1344): LXXIII.
 - , -, vrouw van, zie Heukelom, Bertha van.
 - , Herbaren van, heer van den Bossche († 1432): § 71.
 - , Otto van († 1354): LXXXIII, 50.
 - van den Bossche, Gijsbrecht van († 1397): LXXXIII, 174, 177, 179.
 - Italië: III, 9; XXX, 9; XXXIII, 22; LI, 83; LXIV, 16; LXVIII; LXXIX, 55, 60.
- Jaarsveld: LXXXVII, 139.
- Jacob, burggraaf (kastelein) van Leiden (vermeld 1202-1241): LIX, 17.
- van Oudshoorn, bisschop van Utrecht 1322: LXXVIII; LXXIX, 1.
- Jacoba (Jacop) van Beieren, gravin van Henegouwen, Holland etc. 1417-1433: § 25; § 27; § 28; § 30; § 31; § 33; § 34; § 35; § 38; § 43; § 46, 37, 42; § 60; § 61; § 62, 58; § 63; § 66; § 67, 39; § 67a; § 69; § 71; § 74; § 77; § 78, 2.
- Jacobus, apostel: LIII, 17. Zie ook Santiago.
- Jan van Arkel, bisschop van Utrecht 1342-1364 en van Luik 1364-1378: I, 1; LXXXI; LXXXII; LXXXIII; LXXXIV; LXXXV; LXXXVII, 313, 317.
- van Beieren, elect van Luik 1389-1417, „zoon” van Henegouwen en Holland 1419-1425: LXXXIV, 70; LXXXIX, 44; § 7, 52; § 10, 130; § 11, 10, 13; § 16; § 27, 50, 84; § 28, 17; § 29, 1, 4; § 30, 32; § 33; § 34; § 35; § 36; § 38; § 39; § 40, 1, 3, 6; § 42, 1; § 43; § 57, 3; § 60; § 61, 2, 10; § 66, 18.
 - I, hertog van Bourbon (Borbon) († 1434): § 24, 21.
 - I, hertog van Brabant 1267-1294: LXX, 165, 171.
 - II, hertog van Brabant 1294-1312: LXXI, 72; LXXIII, 59; LXXV, 90, 106.
 - III, hertog van Brabant 1312-1355: LXXIX, 5, 159.
 - IV, hertog van Brabant 1415-1427, gehuwd met Jacoba van Beieren: § 28; § 33; § 34; § 35; § 36, 4; § 38; § 43; § 46; § 60; § 61, 17, 24, 32.
- van Châtillon, graaf van Blois 1372 († 1381), gehuwd met Machteld van Gelre: LXXXVII.
 - van Diepholt, bisschop van Osnabrück 1424-1437: § 72, 31.
 - van Diest, bisschop van Utrecht 1322-1340: LXXIX; LXXX, 39, 41; LXXXI, 1, 196; LXXXIII, 99; LXXXVI, 68; LXXXVII, 15.
 - II de Goede, koning van Frankrijk 1350-1364: LXXXIII, 37.
 - van Heinsberg, bisschop van Luik 1419-1455: § 59, 5.
 - II, heer van Heinsberg († 1438): § 2, 42; § 6, 26; § 40, 17; § 46, 7, 31.
 - I, graaf van Holland 1296-1299: LXX, 177, 186; LXXI, 76; LXXIII; LXXIV, 1, 13.
 - van Avesnes (Avennis), graaf van Henegouwen (Jan I, 1280) en Holland (Jan II) 1299-1304: LXVIII; LXXII, 26; LXXIV; LXXXV.
 - II, hertog van Kleef 1347-1368: LXXXII, 71.
 - , -, vrouw van, zie Gelre, Machteld van.
 - van Maçet (Johannes Matisconensis), bisschop van Macon 1431-1448: § 88.
 - III, graaf van Namen 1418-1429: § 46, 31.
 - van Nassau, elect van Utrecht 1268-1290: LXX.
 - zonder Vrees, graaf van Nevers, hertog van Bourgondië, graaf van Vlaanderen etc. 1404-1419: § 2, 13, 21; § 4; § 16, 11, 16, 23; § 23, 16; § 26; § 28, 17; § 35, 9; § 87, 12.
 - III, graaf van Sayn († 1408): § 2, 42; § 6, 26.
 - II, graaf van Salm 1347-1400: § 2, 42; § 6, 26.
 - van Sierck, bisschop van Utrecht 1291-1296, daarna van Toul: LXX, 244, 246; LXXI; LXXII, 1.
 - , hertog van Touraine en graaf van Ponthieu, zoon van Karel VI van Frankrijk, echtgenoot van Jacoba van Beieren: § 26.
 - van Virneburg (Verrenborch), eerst bisschop van Münster, daarna bisschop van Utrecht 1364-1371: LXXXV, 77; LXXXVI; LXXXVII, 1.
 - van Vlaanderen, bisschop van Luik 1282-1291: LXX, 165.

- Jeremias, profect: LXXVI, 131.
 Jerusalem: XXXIX, 64; XL, 20; LI, 82; LIII, 23, 25; LIV, 99; LV, 47, 61; LXIII, 7.
 Jesse (Yesse), bisschop van Amiens 799–836: XXIV, 128.
 Johan, zie Jan.
 Johanna van Avesnes, dochter van graaf Willen III, vrouw van hertog Willem V van Gulik († 1374): LXXVI, 5.
 – van Beieren, dochter van hertog Albrecht, vrouw van Wenceslas IV koning van Bohemen († 1386): LXXXIV, 69.
 – (Sophia) van Beieren, dochter van hertog Albrecht, vrouw van hertog Albrecht IV van Oostenrijk († 1410): LXXXIV, 71.
 – van Brabant, dochter van hertog Jan III, vrouw van graaf Willem IV († 1406): LXXX, 2.
 – van Lancaster, zie Machteld van Lancaster.
 – van Valois (Valeyso), dochter van Karel I, vrouw van graaf Willem III († 1342): LXXVI, 4; LXXIX, 185.
 Johannes, graaf: XXXIX, 43.
 – XXII, paus te Avignon 1316–1334: LXXIX, 8.
 – XXIII, tegenpaus 1410–1415: § 28, 27, 33.
 Juda, stad: II, 3.
 Judith (Judich), dochter van de hertog van Beieren, vrouw van Lodewijk I de Vrome († 843): XXIII, 10, 13; XXIV, 41.
 Jupiter: IX, 13.
 Jutfaas: LXXV, 198; LXXXII, 66; LXXXVII, 187, 189; LXXXVIII, 67.
 Jutte, vrouw van Albert van Lage: LXXXI, 206.
- Kabeljauwen, partijnaam: LXXXIII, 2, 9, 13; LXXXIV, § 28, 6, 10; § 38, 17; § 61; § 65, 17, 22; § 66, 80; § 67, 11; § 73, 10, 14; § 88, 32.
 Cadzand: LXX, 190, 196; LXXV, 28.
 Kaynout, zie Le Quesnoy.
 Kaiserswerth (Keysersweerde): LXVI, 198.
 Calais: LXXV, 116; LXXXII, 27; § 24, 8; § 60, 52; § 67, 47.
 Cambron (Cameron), abdij in Henegouwen: LXXIX, 20.
 Kamerijk: LXXI, 70; LXXIV, 6; LXXV, 7; LXXIX, 7; LXXX, 29.
 Camminga (Cammino), Gerrit: § 7, 65, 68.
 Kampen: LXXXI, 21; LXXXV, 24; LXXXVII; § 1, 77; § 15, 5; § 35, 98; § 49; § 59, 26; § 71, 55, 56, 83; § 72, 6; § 74; § 76, 64; § 77, 37, 40; § 81, 11; § 82; § 85, 187.
 Kanaal, Het (Bertaensche zee): V, 4.
 Kannemaker, Peter: LXXXIII, 218.
 Cannenburg, kasteel: LXXXVII, 43.
 Caputio (Capocio), Nicolaus de, zie Nicolaus.
 Karel, koning: LIV, 41.
 – Martel (Martellus, Marcellus), hofmeier, koning der Franken 737–741: VI, 4; XII; XV, 16; XVI, 6.
 – de Grote, koning der Franken (768) en keizer 800–814: XXI, 6; XXII, 9, 19, 22.
 – de Kale, koning der West-Franken 843–877: XXIII, 13; XXVIII (foutief voor Karel de Eenvoudige).
 – III de Dikke, koning der Oost-Franken 876, van Italië 879, keizer 881–887: XXIX, 6.
 – van Bourgondië, graaf van Nevers 1415–1464: § 87.
 – III, koning van Frankrijk 893–929: XXXII, 9.
 – VI, koning van Frankrijk 1380–1422: LXXXVIII, 65, 84; § 2, 9, 15, 46.
 – VII, dauphin, daarna koning van Frankrijk 1422–1461: § 43, 172, 179; § 71, 134.
 – de Eenvoudige, hertog van Lotharingen 911–923: XXVIII (foutief vermeld als Karel de Kale): LXXIV, 18.
 Karloman (Kaerlomannus), koning der Franken 768–771: XVII, 28.
 Karolingers: VI, 1.
 Casselberg: XLIV, 24; LXXIX, 67.
 Casteren, zie Kesteren.
 Castricum: LXXIV, 17, 21, 23.
 – (Kastrichem), Bruyn van: LIV, 83.
 Castuoen (fout voor: Craft), proost: XXV, 3.
 Catalonië (Cathaloengen): III, 11.
 Cathania: LII, 28.
 Catharina van Beieren, dochter van hertog Albrecht, vrouw van Willem II (I) van Gulik-Gelre († 1400): LXXXIV, 68.
 – van Kleef, dochter van hertog Adolf II,

- vrouw van hertog Arnold van Gelre: § 56.
- Cats (Caetse), Nicolaas van, heer van Gouda en Schoonhoven: LXX, 121; LXXVI, 143, 146.
- Keysersweerde, zie Kaiserswerth.
- Kemenade, Otto van der: LXXXVI, 39.
- Kempen: XXXIX, 74.
- Kennemerland, Kennemers: XIV, 12; XXVII, 23; L, 29, 31; LIII, 6; LIV, 55, 89; LVI, 34, 45; LIX; LXX; LXXI; LXXIII, 30; LXXV, 101; LXXXIII, 11, 24; LXXXIV, 15; § 2, 60; § 6, 4; § 67a, 66, 68; § 69; § 71.
- , zie ook Kinhem.
- Keppel, kasteel: LXXXII, 85; LXXXV, 22.
- Kervena, Jan van: LXXXIV, 38, 59, 63.
- Kesteren (Casteren): LXXVII, 21.
- Keulen (Colen, Cuelen), aartsbisschop van: XVII; LXIX, 18, 35.
- , -, zie ook Adolf van Berg; Dirk van Meurs; Engelbert van Berg; Engelbert van der Mark; Filips van Heinsberg; Guntherus; Hendrik van Virneburg; Koenraad van Hochstaden; Rainald; Sifrid van Westenburg; Wigbold van Holte.
- , aartsbisdom: XVIII, 54; LV, 30; LXXVI, 13; LXXXIX, 8; § 6, 22.
- , Domproost van, zie Adolf van Berg.
- , St. Gereon: LII, 5.
- , stad: LII, 34; LXVI, 210; § 10, 123; § 76, 101.
- Kinhem (Kinchem): XXVIII, 8, 19.
- , zie ook Kennemerland.
- Claermont, zie Clermont.
- Clarenborch, Jan van, burgemeester van Utrecht: § 19, 46; § 22, 73.
- , Jacob van: § 84, 45.
- Claudius, Romeins keizer: II, 12.
- Kleef (Cleverlant), graafschap: LXXIX, 141; LXXXVII, 151.
- , graaf van, XXXIX, 85.
- , graven van, zie Adolf (III); Adolf II; Dirk III; Dirk IV; Dirk V; Dirk VII; Dirk VIII; Jan II; Rixfridus.
- , stad: § 6, 30.
- Clemens, zie ook Willibrord.
- V, paus 1305-1314: LXXVI, 24.
- VI, paus te Avignon 1342-1352: LXXXI, 11; LXXXV, 69.
- VII, tegenpaus te Avignon 1378-1394: LXXXVII, 282; LXXXVIII, 57, 64.
- Clermont (Claermont), graaf en gravin van (apocrief: er was in 1234 geen graaf van Clermont): LXV.
- , zie ook Avesnes, Alix en Isabella van.
- Clisteren, foutief voor: Elst.
- Koenraad II, Rooms koning (1024) en keizer 1027-1039: XL, 4; XLIX, 10.
- III, Rooms koning 1138-1152: LI, 114; LII, 13; LIV, 43.
- IV, Rooms koning verkozen 1237 († 1254): LXVIII, 208.
- van Hochstaden, aartsbisschop van Keulen 1238-1261, kanselier van Italië: LXVI, 152; LXVII, 11, 14; LXVIII, 19, 40.
- , hertog van Oostenrijk: LV, 53.
- , bisschop van Porto (Portuensis) 1219-1227: LXIII, 38.
- van Scheyern, aartsbisschop van Mainz 1161-1165, 1183-1200: LVI, 114.
- , zie ook Conradus.
- Coevorden: LI, 18; LVI; LXIII; LXIV; LXV, 88; § 1; § 3; § 9, 7; § 58, 51, 57, 59.
- , burggraven van, zie Floris; Roelof.
- , Folkert (Volkeer) van: LVI.
- , Wouter van († na 1436): § 64, 18.
- Cockaert, Willem: LXXV, 75.
- Colen, zie Keulen.
- Collevalle, monsieur: § 2, 49.
- Koningsveld, abdij: LXVIII, 319.
- Conradus (Coenraet), bisschop van Utrecht 1076-1099: XLV; XLVI, 8, 19; XLVII, 1.
- Constantijn VI, zoon van keizerin Irene, keizer (771-797): XX, 14.
- Constantinopel: XX, 11.
- Konstanz, concilie van: § 28, 24; § 33, 2.
- Coppijn Nyelken (var. Melken, Pannelekin): LXXV, 76.
- Corbie (in Picardië): LXV, 68.
- Corgewaelle, monsieur: § 2, 49; § 7, 9.
- Korstiaen Joel: LXXV, 77.
- Kortrijk: LXXV, 21.
- Cosmidip (= Sancta Maria in Cosmedin, in Rome): LXVI, 97.
- Cothen: LXXXIII, 150, 158.
- Craen (Crane), Hendrik (den): LVII, 38; LIX, 170.
- Crayensteyn: LXXIII, 70.

- Cranenborch: LXXIV, 29.
 Crécy (Krissi), slag bij: LXXXII, 23.
 Creten (= Turken): LV, 80.
 Krimpen (a.d. Lek): § 35, 85; § 45, 14; § 62, 66.
 Krissi, zie Crécy.
 Cropwalen (Zwitsers): XXII, 10.
 Couster, Willem van der, kastelein van Schoonhoven: § 62, 56.
 Cronenburg, kasteel: LXXI, 128, 150; LXXXVII, 137, 247.
 -, Jan van, kastelein van Heusden († 1423/1425): § 14, 19, 30.
 Kruiningen, Jan heer van († 1459/1464): § 67a, 7.
 Kudelstaart (Cuylsteert): § 45, 11.
 Cuyk (Kuuc), graafschap: XXXIX, 91; L, 2, 72.
 -, graaf van, zie Herman II; Jan I.
 -, Adelheid van, vrouw van Arnoud van Rochem: L, 42.
 -, Hendrik van, burggraaf (kastelein) van Leiden († 1319): LXXIII, 2; LXXIV, 64.
 -, zie ook Andreas.
 Kuinre: LVI, 55; LXXXII, 82; § 2, 53.
 Culemborg (Culenborch), stad: LXXXIII, 79; § 35, 104; § 50, 6, 9; § 55, 5; § 56, 89; § 57, 2; § 76, 13; § 79.
 -, Hubert Schenk heer van – en Schonauwen († 1347): LXXXI, 25; LXXXII, 30, 35; LXXXIII, 63, 138.
 -, Hubert heer van († 1422): § 18, 23; § 25, 30; § 40, 19.
 -, Jan heer van († 1321): LXXVI, 143, 146.
 -, Jan heer van († 1377): LXXXII, 43, 147; LXXXIII.
 -, Jan heer van († 1452): § 32, 13.
 -, Jan van, heer van Woudenberg († na 29-4-1358): LXXXII, 43, 148; LXXXIII.
 -, Jan van, heer van Woudenberg († na 5-6-1403): LXXXIII.
 -, Peter van, broer van bisschop Zweder: § 72, 88.
 -, Zweder van, bisschop, zie Zweder.
 -, Wolfert (Volphert) van: § 5, 13.
 Kuser, Willem de, bastaardzoon van graaf Jan II, baljuw van Amstelland († na 1335): LXXIX, 29.
 -, Willem de, hofmeester van hertog Albrecht († 1392): LXXXVIII, 169; LXXXIX, 23.
 - van Oosterwijk, Koen († 1407): LXXXII, 108; LXXXIX, 23.
 Laar, bij Coevorden (in Duitsland): LXIV, 47, 52.
 Labret, zie Albret.
 Lage, heerlijkheid en kasteel: LXXXI, 205; LXXXII, 163; LXXXVIII, 50.
 -, Albert van: LXXXI, 206; zie ook Jutte.
 -, Herman heer van: LXXXI, 205.
 Lambertus, proost van Deventer: XLV, 21.
 Lancaster, gravin van, zie Machteld.
 Langerak, Gijsbrecht van († 1353): LXXXII, 107.
 -, Jan heer van († 1378): LXXXIII, 137.
 Lantscroon, zie (Jan van) Lichtenberg.
 Lare, Otto van: LXXXIII, 191, 195.
 Laudinen: L, 15.
 Laurens, sint: XLVIII, 6.
 Lausdunen, zie Loosduinen.
 Lauwers (Lawers): XVIII, 65; LIV, 42; LXXIX, 87; § 2, 60.
 Lawijc, Arend van der: LXXXVII, 203.
 Lazo, ridder: XXXIX, 30.
 Lebuinus (Liwinus, Lijfwinus), missionaris: VIII, 6; XIV, 39; XIX, 29; XXXIII, 28.
 Leede, land van: § 10, 76; § 35, 27.
 Leerdam (Lederdam): § 10, 75; § 13, 79; § 35, 27.
 Leeuwenberg (Lewenberch), Hendrik van: LXXXIII, 215.
 -, Jan van: LXXXIII, 215.
 Leiden: LIX; LXXXVI, 22; LXXXIX, 26; § 10, 46; § 38, 105, 108, 111; § 39; § 40, 1; § 42, 1, 7, 18; § 43; § 45, 15; § 61, 20; § 66, 72, 115; § 67, 6, 11; § 69; § 71, 126; § 86, 68, 157.
 -, Filips van, zie Filips.
 -, burggraven van, zie Cuyk, Hendrik van; Jacob; Wassenaar, Filips van.
 Leyenburg, Arend heer van († 1426): § 18, 24; § 33, 58.
 Leiningen, Jolanda gravin van, vrouw van Arend heer van Egmond: § 25, 50.
 Lek: LXIII, 33; LXXV, 163; LXXIX, 99, 125, 141; LXXXVII; LXXXVIII, 147; § 10; § 11, 21, 22, 29; § 12, 77, 78; § 62, 52, 65.

Leck, heer van der, zie Polanen.
 –, Dirk van der († na 1416): LXXXIX, 27.
 – van der Lippe geboren ten Berge, Otto van der: § 6, 21.
 Leksmond: L, 54; LXXXVII, 139.
 Lemmer, De: § 7, 5.
 Leo III, paus 795–816: XXII, 5, 15.
 Le Quesnoy (Kaynout): § 10, 18.
 Lichtenberg, partijnaam: § 19, 14.
 –, Alfert van, Utrechts magistraat († 1363): LXXXV, 55.
 –, Jacob van, burgemeester en schout van Utrecht: LXXIV, 43, 67, 70; LXXV; LXXXII, 44, 102, 149.
 –, Jacob van, proost van Sint Pieter: § 22, 72.
 –, Jan van: LXXXII, 102.
 – van Lantscroon, Jan van, burgemeester van Utrecht: § 19, 46; § 22, 73.
 Lienden: LXXVII, 7, 20; LXXXV, 12; § 78, 6.
 –, Dirk van: § 31, 75.
 Liesveld, Herbaren heer van: LXXXII, 107.
 Lijfland: LXIV, 50.
 Lifridus, burggraaf van Groningen: LIV, 37.
 –, neef van: LIV, 12, 13.
 Lijfwinum, zie Lebuinus.
 Ligne (Lingi), Michiel heer van († 1345): LXXXI, 163.
 Likedeelres: § 15.
 Lilie, rivier (= Leie?): LXXVI, 112.
 Limburg, hertogen van, zie: Hendrik III; Hendrik V; Walraven III.
 Lincoln (Licol), bisschop van: LXXX, 7.
 Linge: LXXXVII, 86; § 13, 135, 147.
 Linschoten, Johan van: LXXIV, 42.
 Lippe, graafschap: § 1, 31.
 –, graaf van, zie Herman.
 –, heer van, zie Herman II.
 –, Dirk van der, proost van Deventer 1220–1227: LXIII, 96.
 –, zie ook Otto II.
 Liwinus, zie Lebuinus.
 Lobith (Lobede): LXIII, 12; LXXXVII, 44, 45; § 18, 101.
 Lochem: § 81.
 Lodekijn, burggraaf: LXXXVI, 61.
 Lodewijk I de Vrome, keizer 814–840: XXIII, 6; XXIV.
 – II de Duitser, koning der Oostfranken

833–876: XXIII, 8; XXVIII, 34, 39.
 – II, koning van Italië (844), keizer 855–875: XXVI, 7.
 – IV, hertog van Beieren, Rooms koning 1314, keizer 1328 († 1347): LXXIX; LXXX; LXXXII, 1.
 – VIII, koning van Frankrijk 1223–1252: LIX, 189.
 – IX, de Heilige, koning van Frankrijk 1226–1270: LXVIII, 168.
 – X, koning van Frankrijk 1314–1316: LXXVI, 110.
 – II graaf van Loon, gehuwd met Ada van Holland († 1218): LVI, 6; LVIII, 66; LIX.
 – I van Nevers, graaf van Vlaanderen 1322–1346: LXXXI, 127.
 – II van Male, graaf van Vlaanderen 1346–1384: LXXXVIII, 73, 75.
 Loenen: LXXI, 30; § 83, 2.
 Loenersloot, Splinter van: LXXXVII, 306; LXXXVIII, 99.
 Loevestein: § 5, 10; § 14, 47.
 Lockhorst, Daem van: LXXXVII, 71.
 –, Jacob van, Utrechts magistraat: LXXXVII, 71.
 –, Herman van, Domdeken: § 19, 41.
 Lombarden: XXIX, 7; LXVIII, 227.
 Loon, graaf van, zie Lodewijk II.
 Loosdrecht: LXXXVII, 139.
 Loosduinen (Lausdunen), abdij: LXV, 93.
 Lopers (Lapers), bij Eemnes: LXXXII, 58.
 Lotharius I, koning der Franken, keizer 817–855: XXIII, 8; XXIV, 131; XXVI, 4; XXVII, 16, 18.
 –, hertog van Saksen, Rooms koning (1125) en keizer 1133–1137: XLVI, 3; XLIX, 12, 15; L, 36, 68; LIV, 41.
 Lubbert, abt van Egmond: LXVI, 194, 195.
 Lübeck: § 15, 4.
 Ludger, bisschop van Münster 791–809: XX, 7.
 –, bisschop van Utrecht (vermeld 850): XXVI; XXVII, 1; XXVIII, 78.
 Luik (Ludic, Ludicke), bisdom: LXXXVII, 318; § 3, 3; § 30, 29; § 87, 5.
 –, bisschoppen van, zie: Arnold van Horn; Engelbert van der Mark; Hendrik van Gelre; Hugo van Pierrepont; Jan van Beieren; Jan van Heinsberg; Jan van Vlaanderen.
 –, stad: LII, 12; LXXIX, 96; LXXXII,

- 34, 36; § 16; § 86, 191; § 87, 2.
 Luynes, Ter: § 7, 74.
 Lullus, aartsbisschop van Mainz 755–786: XVI, 4.
 Lutgard (van Luxemburg), vrouw van graaf Arnulf: XXXV, 1; XXXVI, 32.
 Luxemburg (Lutsenborch, Lutzelenburch): § 38, 70, 75.
 –, graaf van, zie: Hendrik III.
- Maarten, sint: LIV, 139; LXIII, 82; LXIV, 55; LXXVI, 171; LXXXVII, 250; LXXXVIII, 206.
 Maas (Maze): LXXV, 88; LXXXIII, 21; § 14, 43; § 67, 45.
 Maastricht: LVIII, 1; § 16, 4, 27, 45.
 Machteld van Brabant, dochter van hertog Hendrik I, vrouw van graaf Floris IV († 1267): LXIII, 4; LXV, 92.
 – van Gelre, dochter van Reinoud II, vrouw van 1e hertog Jan II van Kleef en 2e Jan van Châtillon († 1382): LXXXVII.
 – (Johanna) van Lancaster, dochter van graaf Hendrik, vrouw van graaf Willem V († 1362): LXXXIII, 35.
 Mainz (Mense): XV, 13, 20, 27; LVI, 155; LXVI, 296, 301, 310.
 –, aartsbisschop van: XV, 16.
 –, –, zie ook Bonifacius; Gerard van Epenstein; Koenraad van Scheyern; Lulus; Siegfried.
 Macon (Mackoen), bisschop van, zie Jan van Maçet.
 Malcolm (Molgelmus), koning van Schotland († 1163): LIX, 186.
 Manno, verbonden aan de hofschool van Karel de Kale (foutief Nanno): XXXII, 10.
 Many, heer van († 1345): LXXXI, 163.
 Marcellinus, missionaris: VIII, 8; XIV, 41; XIX, 29.
 Marden, zie Mirdum.
 Margaretha van Avesnes, dochter van graaf Willem III, vrouw van hertog Lodewijk van Beieren, gravin van Henegouwen, Holland etc. 1345–1354 († 1356): LXXVI, 5; LXXIX, 110; LXXXII, 8; LXXXIII, 8.
 – van Beieren, dochter van Albrecht, vrouw van hertog Jan van Bourgondië († 1424): LXXXIV, 70.
- van Bourgondië, dochter van hertog Filips, vrouw van graaf Willem VI († 1441): § 24, 16; § 60; § 62, 6; § 63; § 86.
 – van Brieg, vrouw van hertog Albrecht van Beieren († 1386): LXXXIV, 66.
 – van Holland, dochter van graaf Floris III, vrouw van graaf Dirk IV van Kleef († na 1203): LIV, 7.
 – van Constantinopel, gravin van Vlaanderen 1244–1278: LXVIII.
 Maria: II, 4; XX, 13.
 – van Brabant, dochter van hertog Hendrik I, vrouw van graaf Willem I († 1260): LXII, 41.
 – van Gelre, dochter van Reinoud II, vrouw van hertog Willem II van Gulik († 1405): LXXXVII, 27.
 Mariënweerd, St., abdij bij Beesd: L, 14, 85; § 55, 5; § 76, 24; § 88, 381, 387.
 Mark, graven van, zie Adolf III; Dirk I; Dirk II; Engelbert III; Gerard.
 Martellus, zie Karel Martel.
 Marten, commandeur van Haarlem: LXXXI, 172.
 Martinus V, paus 1417–1431: § 28, 37, 40; § 51; § 59; § 60; § 88.
 Marwede, zie Merwede.
 Massche, zie Damasche.
 Mastenbroek, bij Kampen: LXXXV, 65.
 Mathijs, bisschop van Buduwaen (?): § 47, 10, 15.
 Mechelen, Willem Berthout van, zie Willem.
 Mechtelt, zie Machteld.
 Medemblik: LXX, 162; LXXII, 21, 27.
 Meerhem, Rogier van: LIX, 32.
 Meerveld, kasteel: LXXXIII, 127.
 –, Herman van: LXXXIII, 123.
 Mellitus: VII, 5.
 Menijn: § 77, 26.
 Mere, Gerrit van der: LXXV, 76.
 Merkenborch, kasteel: LXXXIII, 79, 89.
 Mercurius, afgod: XIII, 19.
 Merwede: LXXXIX, 37.
 –, Daniël heer van de († 1345): LXXXI, 164.
 –, Dirk van de, kastelein van Geertruidenberg († 1452): § 43, 31, 41; § 71, 16.
 –, Floris van de († 1345): LXXXI, 168.
 Metz (Metense): LXXV, 7.
 Meurs (Muerse), graaf van, zie Frederik.
 –, Walraven van († 1456): § 59, 5.

- Micerlant, Micen, Micenaer (fout voor: Nucia, Neuss): LXX, 206, 230.
- Middelburg: XLVIII, 10; LV, 83; LXVIII, 323; LXIX, 7; LXX, 152; LXXVI, 15; § 67a, 50.
- , in Kennemerland: LXX, 162.
- Middellandse Zee (Middelzee): LV, 59.
- Mierlair, Jan van, heer van Milendonck: § 31, 75.
- Mijdrecht: LVIII, 2 noot; LIX, 67; LXXV, 180.
- Myens, burggraaf van: § 2, 45.
- Milaan (Meylane): LII, 32.
- Mijnden, Melis heer van († 1352): LXXXII, 59.
- , Wouter heer van († 1422): LXXXIII, 75.
- Minden, bisschop van: LXVI, 149.
- Mirdum (Marden), in Friesland: LXXIX, 81.
- Moelnaer, Heyneken die: LXXXV, 56.
- Moerleye, monsieur: § 2, 50.
- Moermond, kasteel: LXXIII, 64.
- Moezel (Mosele): XIX, 3.
- Molen, ten, kasteel: LXXXVIII, 49.
- Molgelmus, zie Malcolm.
- Molkenhusen (Molkwerum?): § 7, 47; § 8, 9, 11, 15.
- Monnikendam: LXXIII, 30; § 71, 5.
- Monster (Monstre), Gerrit van: LIV, 83.
- Montfoort, heerlijkheid: LIV, 141; LXXXVIII, 128.
- , kasteel: LXX, 238; LXXI, 45.
- , stad: LXXXIII, 81; LXXXVII, 220, 224; LXXXVIII; § 36, 12; § 54.
- , Hendrik burggraaf van († 1402): LXXXVIII; LXXXIX, 28; § 3, 33.
- , Jan burggraaf van († 1345): LXXXI, 89, 166.
- , Jan burggraaf van († 1448): § 19, 18; § 27; § 36, 12; § 39, 2.
- , Lodewijk van, heer van Hazerswoude († 1451): § 19, 18; § 54, 2, 7.
- , Roelof (Reyner) van († 1345): LXXXI, 166.
- , Willem van († 1345): LXXXI, 167.
- , Willem van, heer van Lathum († voor 1468): § 19, 18.
- , Zweder burggraaf van (vermeld 1299–1330): LXXIV, 42, 76.
- , Zweder burggraaf van († 1375): LXXXIII, 84, 183.
- Morea, prins van, zie Avesnes, Floris van.
- Morianen, zie Morea.
- Muerse, zie Meurs.
- Muiden: LXXI, 116, 133, 157; LXXII, 7; LXXXIII, 170, 171; LXXXVII, 138, 141.
- , Tyman van, zie Tyman.
- Mulaert, Maes, kastelein van het huis ter Horst: LXXXVIII.
- Münster, stad en bisdom: LV, 30; LXIV, 115; LXXXIII, 124, 127; LXXXV, 78; LXXXVI, 7, 11; LXXXVII, 321; § 1, 24.
- , bisschoppen van, zie Dirk van Isenburg; Everhard van Diest; Floris van Wevelichoven; Ludger; Otto van Hoya; Otto van der Lippe; Otto van Oldenburg.
- Naaldwijk, Boudewijn heer van († 1296): LXXII, 17.
- , Willem heer van († 1345): LXXXI, 165.
- , Willem heer van: LXXXVII, 166.
- , Willem heer van († 1444): § 71, 18.
- Naarden: LXXI, 119, 122; LXXXIII, 189; LXXXVII, 204, 205; § 45, 16.
- Nabiën (fout voor: Velue, Valua): XIV, 29.
- Nahuis (Nahuus), Jan van den: LXXXII, 91.
- Nanno, fout voor Manno.
- Namen, graafschap: § 86, 191, 194.
- , graven van, zie Filips I; Jan III; Willem II.
- Nassau (Assouwe), Jan van, zie Jan.
- Neder-Betuwe: § 85, 14.
- Neder-Gallië (Nedergallen): V, 5.
- Neder-Saksen (-sassen): VII, 6; VIII, 12.
- Nedersticht: § 83, 5.
- Nero, Tiberius Claudius, Romeins keizer: II, 14, 22.
- Nesle (Niele), vrouwe van, zie Avesnes, Isabella van.
- Nesse, Zweder van der: LXXXIII, 139.
- Nettelhorst (Netelenhorst), Gijsbrecht van: LXXXIV, 76.
- Neude (Noede), bij Rhenen: LVII, 33.
- Neuenhaus (Nijenhuyse): § 32, 29.
- Nevers (Anniveers), graven van, zie Filips; Jan zonder Vrees; Karel.
- Nijeburg (Nyweborch), kasteel bij Alkmaar: LXX, 162.

- Niedorp: LIV, 96; LVI, 32.
 Niele, zie Nesle.
 Nijenbeek, kasteel: LXXXVII, 44.
 Nijendam, bij IJsselstein: § 27, 71.
 Nyenhuyse, zie Neuenhaus.
 Nijenrode, Gijsbrecht heer van († 1396):
 LXXXIII, 137, 190, 193; LXXXIV, 38,
 59, 63; LXXXVII, 160, 165, 178.
 –, Hendrik van: § 83, 3, 23.
 Nijerhaven, zie Delfshaven.
 Nieuwpoort, aan de Lek: § 62, 51, 60.
 Nijevaart (Nieuwevaert): LXXIX, 136,
 140; LXXXVII, 114, 115; § 10, 161.
 –, zie ook Vreeswijk.
 Nijeveld, kasteel: LXXXIII, 104.
 –, zie ook Zuylen van Nijeveld.
 Nygelle, heer van (fantasie, misschien is
 Noyon bij Corbie bedoeld): LXV.
 Nijkerk, § 18, 34; § 50, 19.
 Nicolaus de Caputio (Capocio), bisschop
 van Utrecht benoemd 1341–1342:
 LXXXI, 7.
 Nijmegen: LXXIV, 10; LXXXVII, 60;
 § 56, 122; § 85, 185.
 Noord-Holland: LXXI, 161; LXXV, 89;
 § 67, 6.
 Noordwijk (Noertich): XXVII, 24, 26;
 XXXI, 24.
 –, Evert van: LIV, 83.
 Noormannen (Normans): XXV, 14;
 XXVII, 5, 22; XXIX, 5.
 –, zie ook Denen.
 Noortholt, zie Vorholte.
 Noertic, zie Noordwijk.
 Norden, Enno to, hoofdeling: § 15, 3.
 Northumberland (Noordhummerlant),
 aartsbisschop van, zie Egbert.
 Northusen, zie Voorthuizen.
- Odelenberghe, zie Sint Odiliëberg.
 Odgerus, sint: XXXIII, 28.
 Odilbaldus, zie Adelboldus I.
 Odulfus, sint, kanunnik van St. Salvator:
 XXIV, 67; XXXIII, 29.
 –, zie ook Adolf.
 Oijen (Ooien, Oeyen): § 18, 100.
 Ockenvoerde: LIV, 54.
 Octavianus Caesar Augustus, Romeins
 keizer: II.
 Oldenburg (Oudenborch), Wilbrandus
 van, zie Wilbrandus.
 Oldenzaal (Oudenzeel): XIX, 31; § 32, 28;
 § 59, 73.
 Ommelanden: LXXXIV, 86, 88, 93.
 Ommen: LXXXVIII, 218.
 Ongereren, zie Hongarije.
 Oem, Claes – van Arkel, heer van Emmi-
 choven: LXXXI, 169.
 Oerdingen, Rasen van: § 31, 76.
 Oostbroek, abdij: XLVIII, 5; XLIX, 23;
 L, 87; § 34, 28.
 Oostenrijk: III, 10; LXXIV, 30;
 LXXXIV, 71.
 –, hertog van, zie Koenraad.
 Oesterbeec: XL, 6.
 Oostergo (Oestergh): XVIII, 66; XLIX,
 15; L, 114; § 7, 27.
 Oostervant, graaf van, zie Willem (VI).
 Oesterwjc, zie Kuser.
 Oosterzee: LVI, 55; LVIII, 10.
 Oost-Frankrijk, Oost-Franken: IV, 2;
 VIII, 6; IX, 20, 23; XIV, 36.
 Oost-Friesland (Oestvrieslant), Oost-Frie-
 zen: XLIV, 27; XLIX, 16; LIV, 42;
 LVI, 50, 54; LVII, 49; LVIII, 5; LXII,
 44; LXIV, 80; LXV, 7; LXXIII, 27;
 LXXIX, 80, 93; LXXXI, 78, 131; § 2,
 25, 33; § 17, 2; § 71, 70; § 76, 153.
 –, graven van, zie Floris I; Willem I.
 Oostholland: LXXXI, 190; LXXXII, 62.
 Oostrum, Gijsbrecht Scade van: LXXIX,
 100.
 Ootmarsum (Honishem, Heemshem, Ho-
 mershem): XXXII, 64; LI, 26; LVI,
 143.
 Oranje, prins van, zie Châlons, Lodewijk
 van.
 Orbi: LXXXIII, 36.
 Orléans, Karel hertog van († 1465): § 24,
 21; § 26, 47.
 Osnabrück (Osenburg, Oesenbrugge), bis-
 schoppen van, zie Gerard van Olden-
 burg; Jan van Diepholt.
 Ostendorf (Oestendorp): § 1, 33.
 Othée (Elc): § 16, 40.
 Othildis (Uthildis), vrouw van graaf Dirk
 III († 1044): XXXVII, 3; XL, 24.
 – (Withilhildis) van Saksen, vrouw van
 graaf Dirk V: XLV, 39, 50.
 Otto II, Rooms koning (961) en keizer
 967–983: XXXIII, 22.
 – IV, van Brunswijk, Rooms koning
 (1198) en keizer 1209–1218: LVIII, 24.
 – IV, graaf van Bentheim 1150, burggraaf
 van Coevorden 1187, zoon van graaf

- Dirk VI: XLIX, 4; LI, 79; LV, 5; LVI; LIX, 17, 61, 67.
- I, graaf van Gelre 1184-1207: LV, 27, 36, 39; LVI; LVII; LVIII; LX, 3, 7 (foutief voor Gerard IV); LXIII, 9 (foutief voor Gerard IV).
 - II, graaf van Gelre 1229-1271: LXVIII, 7, 112; LXIX, 10, 15; LXX.
 - I van Gelre, proost van Xanten, elect van Utrecht 1212-1215: LX; LXI.
 - II van der Lippe, bisschop van Utrecht 1216-1227: LXI; LXIII; LXIV, 1; § 1, 163.
 - III van Holland, zoon van graaf Willem I, bisschop van Utrecht 1234-1249: LVII, 46; LXV; LXVI; LXVII, 6.
 - van Hoya, bisschop van Münster 1392-1424: § 40, 11; § 41, 15; § 59, 6.
 - van der Lippe, bisschop van Münster 1248-1259: LXVI, 148.
 - van Oldenburg, bisschop van Münster 1204-1218: LX, 2.
 - I, graaf van Rheineck, „kastelein” van Bentheim: XLIX, 2; LI.
 - van Ziegenhain, aartsbisschop van Trier 1418-1430: § 40, 10.
- Oudenborch, zie Oldenburg.
 Oudenzeel, zie Oldenzaal.
 Oudewater (Oeldewater): LXXXV, 196; LXXXII, 99; LXXXIII, 144; LXXXVII, 208, 209; § 10, 4; § 45, 13; § 54, 1, 5, 13; § 65, 42; § 66, 47; § 74, 8.
 Oudorp: LII, 38.
 Oudshoorn, Jacob van, zie Jacob.
 Outena, zie Altena.
 Over de Vecht, Willem, Utrechts magistraat: LXXXVII, 72.
 Over-Alemanie (Aelmangen): LXVIII, 228, 234, 243.
 Overijssel (Oversticht): XIX, 30; LVII, 10, 20; LIX, 201; LXXIII, 41; LXXIV, 59; LXXV, 6; LXXX, 44; LXXXI; LXXXII, 96, 154; LXXXIII, 114, 124; LXXXV, 23; § 32, 8; § 35, 106; § 38, 63, 67; § 43, 13; § 44, 4; § 50, 4, 5, 20; § 52, 28; § 59, 67, 72, 80; § 64; § 70; § 74, 13; § 76, 8, 63; § 78, 4; § 79, 3; § 81; § 85; § 88.
 Overkwartier („Oversticht”): § 40, 46.
- Paderborn (Perborne): LXIV.
 Pannonie: III, 10.
- Pantier, Engelsman: § 7, 87.
 Papendrecht: § 33, 58.
 Parijs: LXXIX, 61; § 2, 19; § 26, 52, 62; § 43, 171; § 60, 47; § 76, 101.
 Parsijn, zie Persijn.
 Paulus, apostel: II, 21.
 Pavia (Papyen): LVII, 64.
 Pepijn van Herstal († 714): IX, 1, 7; X, 1, 7; XII, 2.
 - de Korte, hertog van „Suessen”, koning der Franken 751-768: XVII, 3.
 Perborne, zie Paderborn.
 Persijn (Parsijn), Jan († 1224): LIX, 84.
 -, Jan, heer van Waterland († 1283): LXX, 89.
 -, Nicolaas († 1255/1256): LXVI, 286.
 -, Nicolaas, heer van Waterland († 1304): LXXXV, 61.
 Perwez (Perveys), de heer van: § 2, 43; § 16, 3, 39.
 Petersem, de jonkheer van: § 31, 69.
 Petronella van Lotharingen, dochter van hertog Dirk I, vrouw van graaf Floris II, stichtster van de abdij Rijnsburg († 1144): XLVI, 2; XLVIII, 31.
 Petrus, apostel: II, 21.
 - van Capua (Capucius), kardinaal: LXVI, 12; LXVII, 11; LXVIII, 213.
 Philippine (Philippa) van Luxemburg, vrouw van graaf Jan II († 1311): LXXXIV, 4; LXXXV, 172.
 Philips; Philippus, zie Filips.
 Picardië: LXVIII, 132.
 Picardiërs (Pickarts, Pickerts): § 71, 146; § 83, 2, 23, 35.
 Pictavië: LXVIII, 132.
 Pilatus, Pontius: LXVI, 82.
 Pippinus, zie Pepijn.
 Pladele: XXVIII, 3.
 Pleberus, metselaar: XLVI, 12.
 Plechelmus, missionaris: XXXIII, 28.
 Pluderen, Borre van: LXXXVIII, 154.
 Poelgeest, kasteel: § 39, 34.
 -, Aleyd van, minnares van hertog Albrecht († 1392): LXXVIII, 169.
 Poitiers (Putiers), slag bij: LXXXIII, 38.
 Polanen, Dirk van († na 1399): LXXXIV, 32.
 -, Dirk van, heer (sinds 1366) van Asperen († 1412): LXXXIX, 27.
 -, Jan heer van -, van de Lek en Breda († 1379): LXXXIII, 6.
 Polen (Pollenre land): LXXXIV, 67.

- Ponthieu (Ponthesorge): LXXVI, 35.
 Pontianus, sint: XXXIII, 25.
 Proeys, Aernt, Utrecht magistraat: LXXXVII, 163.
 -, Beernt, schout en burgemeester van Utrecht († 1425): § 19, 47; § 22, 74; § 64.
 -, -, kinderen van: § 70; § 88, 300.
 Pruisen: LXXXI, 77.
 Prüm (Purmenen), abdij: XXVI, 8; XXIX, 26.
 Putiers, zie Poitiers.
 Putten: § 50, 30.
 -, Nicolaas III heer van († 1311): LXXII, 29; LXXXV, 104; LXXXVI, 85.
 Puttenstein, Herberen van: LXXXVII, 257, 264.
- Quellinge, bij Woudrichem: § 13, 120.
- Raaphorst (Raporst), Dirk van: LXX, 133.
 -, Gerrit van: LXX, 133.
 Raasfeld, Bitter van: § 1.
 -, Jan van: § 1.
 Rabodus, zie Radboud.
 Radbodus, bisschop van Utrecht 900-917: XXXII; XXXIII, 11, 29.
 Radboud (Rabodus, Rabbodus), koning der Friezen: IX; XI, 4, 6; XXXII, 4.
 Rainald (Reinoldus, Rodulfus), van Dassel, aartsbisschop van Keulen 1159-1167: LII, 32; LIV, 35.
 Ravensberch, zie Regensburg.
 Ravenswaai: LXXXVII, 85.
 Rechteren, kasteel: LXXXV, 27.
 Rees, Willem van: LXXXVII.
 Regensburg (Ravensberch), bisschop van, zie Albrecht van Rietengau.
 Reifferscheidt (Rippersceyt), heren van: § 6, 27.
 Reims (Riemen): XXIII, 6; XLVIII, 14.
 Reinoldus, aartsbisschop van Keulen, zie Rainald.
 Reinoud I, graaf van Gelre 1271-1326: LXXVII, 11, 13; LXXIX, 5.
 - II, graaf (hertog 1339) van Gelre (voogd 1318) 1326-1343: LXXIX, 50, 171, 174; LXXX, 45; LXXXI, 4, 159, 197; LXXXIII, 117.
 - III, hertog van Gelre 1343-1371: LXXXI, 198; LXXXII, 77, 81; LXXXV; LXXXVI, 105; LXXXVII, 23, 25, 28.
 - IV, hertog van Gulik en Gelre 1402-1423: § 6, 25; § 13; § 14, 50; § 16, 50; § 18; § 21; § 23, 10; § 25, 3; § 36, 2, 11; § 38, 88; § 40, 3, 6; § 41; § 42, 14, 18; § 50, 23, 38; § 56, 101.
 Renesse, Costijn van († voor 1289): LXXI, 31.
 -, Jan heer van - en Gouda († 1304): LXX, 194, 201; LXXIII, 60, 62, 64; LXXIV, 10, 11, 39; LXXV, 88, 157, 160.
 - van Rijnauwen, Jan heer van († 1416): § 1, 127; § 3, 33.
 - van Rijnauwen, Jan heer van († 1426): § 70.
 Renkum (Redichem): § 52, 4, 14, 16.
 Rhabanus van Helmstadt, bisschop van Spiers 1396-1438: § 59, 60, 79, 84; § 88.
 Rheineck (Rinneghen), graaf van, zie Otto I.
 Rhenen (Rienen): LXXIX, 142; LXXXII, 21; LXXXV, 62; LXXXVII; LXXXVIII; § 52, 56, 57; § 64, 27, 37; § 70, 134; § 78, 4; § 88, 201, 478.
 -, zie ook Godefridus.
 Rhône (Roen): LXXIX, 57.
 Richard (Rikardus) I Leeuwenhart, koning van Engeland 1189-1199: LV, 52.
 - II, koning van Engeland 1377-1399: § 2, 9.
 Riemen, zie Reims.
 Rijn: III, 17, 24; IV, 6; V, 3, 6; XXIV, 13; XXXIX, 87; LIX, 132; LXXXVII, 9, 30, 35; § 41, 14; § 77, 26.
 -, paltsgraaf van, zie Rheineck, graaf van.
 Rijn, Gerrit van den: LXXXV, 13.
 -, Hendrik van den, proost van St. Jan: LXXXIII, 214.
 -, Herman van den: LXXXIII, 214.
 -, Pilgrim van den: LXXXIII, 214.
 -, Zoude van den: LXXXIII, 138.
 -, Zoude van den - Hendriksz.: LXXXIII, 139.
 Rijnauwen, kasteel: § 52, 28; § 77, 26.
 -, zie ook Renesse van Rijnauwen.
 Rijndijk: LXXXVIII, 189.
 Rynesse, zie Renesse.
 Rijnstein, Jan van, bastaardzoon van bisschop Jan van Arkel: § 3.
 Rijnland, Rijnlanders: LIX, 37, 56; LXXVII, 32.
 Rinneghen, zie Rheineck.

- Rijnsburg (Reynsborch), abdij: XLVIII, 34; LI, 84; LVII, 47, 55; LXII; LXV, 80; LXXI, 146.
 Rijnschepenen: § 74, 20.
 Rintvelt: LXXV, 192.
 Ripperseyt, zie Reifferscheidt.
 Rijsenburg (Risenborch), Jan van: LXXXII, 102.
 –, Willem van: LXX, 72.
 Rijssel: LXXXVIII, 76; § 66, 6, 9.
 Rijswijk: § 78, 7.
 –, Arnoud van: LIX, 84, 85.
 –, Johan van: LIX, 19.
 Rixfridus, bisschop van Utrecht (vermeld 815): XXIII; XXIV, 4, 11.
 –, graaf van Kleef: XXXIII, 12.
 Robertus, kardinaal, zie Clemens VII.
 Robrecht I „de Fries”, graaf van Vlaanderen 1071–1093: XLIV; XLV, 9, 44.
 – III van Bethune, graaf van Vlaanderen 1305–1322: LXXV, 22.
 Rochem, Arnoud van: L, 42.
 Rode Geest: § 7, 12.
 Rodenborch, Willem van: LXXV, 80.
 Rodolfus, Domproost van Utrecht: XLVII, 22.
 Rodolfus, aartsbisschop van Keulen, zie Rainald.
 Roelof, burggraaf (kastelein) van Coevorden: LVI, 117; LXIII; LXIV.
 – van Diepholt (Dyepholt, Dyefolt), postulaat (1423) en bisschop van Utrecht 1432–1455: § 59; § 64, 9, 16; § 70; § 72; § 76; § 81; § 83; § 84, 44; § 85; § 86; § 88.
 Roermond (Ruermonde): LXIII, 44 noot; § 13, 128; § 56, 127; § 85, 186.
 Rome, stad en pauselijk hof: XXII, 5, 11, 23; LVII, 13; LX, 8; LXIV, 20; LXVIII, 214; LXXII, 3; LXXVII, 3; LXXIX; LXXXII, 172, 173; LXXXIII, 41; LXXXVII, 8, 278; LXXXVIII, 183; LXXXIX, 13; § 43, 159.
 –, St. Pieter: X, 9; XXII, 15.
 Rozebeke (Roesbeke), slag bij: LXXXVIII, 84.
 Rozendaal (Gelderl.): § 50, 38; § 52, 7, 9; § 56, 102, 103.
 Roomse Rijk, zie Duitse Rijk.
 Rotterdam: § 34; § 35, 28; § 62; § 66, 71; § 69, 37.
 Rouaan (Ruwaen): § 24, 4.
 Ruest, Floris: LIV, 82.
 Rummen: LXXXV, 79.
 Runen, Wouter van: LIX, 85.
 Ruprecht IV, graaf van Virneburg 1391–1444: § 31, 72.
 Ruwiel, kasteel: LXXXIII, 73.
 Saasfeld (Saterloe): LXXXIV, 81, 83.
 Zacharias, paus 741–752: XVII, 3.
 Sayn (Zeyne), graaf van, zie Hendrik III; Jan III.
 Saksen (Zassen): XIV, 30; XL, 25; XLII, 5; LXVI, 168; § 41, 14.
 – (Sassen), geslacht: XVII, 17; XXXVII, 3.
 –, hertog van, zie Bernhard II; Lotharius.
 Zal, Engbert van: LXXXVI, 39.
 Salland: LXIII; LXXXII, 79; LXXXIV, 72; LXXXVIII, 24, 26.
 Salm (Zalme), graaf van, zie Jan II.
 Zaltbommel (Boemelen, Bommel): LXXVII, 21; § 70, 113.
 Zalweerden, graaf van: § 6, 19.
 Zambiens, bisschop van: LXVI, 285.
 Zanden (Saenden), (zie Chronographia Joh. de Beke p. 114 noot 7): LII, 37.
 Zandvoort: LXXV, 99.
 Santhorst, Dirk van († 1345): LXXXI, 167.
 Santiago de Compostela (Sunte Jacob in Galissen): LIII, 15.
 Saracenen (Sarrasijn): XXXVII, 8.
 Sarmati, volksstam: III, 10.
 Sassen, zie Saksen.
 Scaelgis, graaf van: § 2, 48.
 Scandinavia: III, 3.
 Schagen: LIV, 69.
 Schelde: LXXVI, 114.
 Schermer, Arend die: LXXXVIII, 139.
 Schiedam: § 34, 13.
 Schönforst (Scoenvorst), Reiner (Reynout) II, heer van –, Monschau etc. († 1419): § 6, 10, 12.
 Schonauwen, Hubrecht van Leyenburg van († 1374): LXXXIII, 138.
 – (Sconouwen), Otto van († 1436): LXXXVII, 229.
 –, heer van, zie ook Culemborg, Hubrecht van.
 Schoonhoven: LXV, 15; LXXXII, 105; LXXXVII, 49; § 25, 28; § 62; § 65; § 66, 31.
 Schoorl (Scoerle): LIV, 65.

- Schotland, Schotten: III, 10; LIX, 187, 189; LXX, 181, 184.
 –, koningen van, zie Hendrik; Malcolm.
 Schwaben (Zwaven), hertog van, zie Frederik.
 Zeeland, Zeelanders: XXXIX, 83; LVI; LVII, 21; LIX; LXVIII, 134; LXIX, 4, 5, 12; LXX, 171, 200, 202; LXXI, 27, 29, 31; LXXIII, 10, 19; LXXIV; LXXV; LXXIX, 148, 170; LXXXIII, 25, 33; LXXXIV, 11, 35, 42; LXXXVI, 58, 88; LXXXVII, 150, 270; LXXXIX, 29, 37; § 2, 19, 26; § 10; § 25, 43; § 26, 7, 10, 87; § 33, 9, 21; § 35; § 38, 52; § 39, 33; § 42, 26; § 43; § 53, 4; § 57, 3; § 60; § 61; § 65, 26, 40; § 66, 3; § 67; § 67a; § 73, 10, 14; § 86.
 –, burggraaf van, zie Voorne, Hendrik van; Voorne, Hugo van.
 Zeevang, de: § 6, 3.
 Seine: § 24, 4.
 Zeyne, zie Sayn.
 Zeist: LXX, 61; LXXXVII, 111.
 Zenoveren (fout voor Senonensis, d.i. Sens): XII, 8.
 Sergius I, paus 687–701: X, 6; XVII.
 Zevenbergen: § 23, 5; § 68; § 71; § 73.
 –, heer van, zie Strijen.
 Sexbierum: § 7, 59.
 Sibilla Eritrea: LXVIII, 314.
 Sicilië (Cecilië): LVIII, 3.
 Siegfried, aartsbisschop van Mainz 1230–1249: LXVI, 155.
 Zierikzee: LIX, 25; LXXV; § 61, 31; § 65, 41; § 67, 42; § 67a, 4.
 Sierck (Zirc, Ziric), Frederik van, zie Frederik.
 –, Jan van, zie Jan.
 Sifrid van Westenburg, aartsbisschop van Keulen 1275–1297: LXX, 231.
 Sigismond van Luxemburg, koning van Hongarije (1386), Rooms koning (1410), koning van Bohemen (1419) en keizer 1433–1437: § 24, 2; § 28, 28.
 Zijl, bij Leiden: LIX, 150.
 Sympol, zie St. Pol.
 Singbertus, zie Suitbertus.
 Synpoel, zie St. Pol.
 Sint Andriessklooster: § 41, 34.
 Sint Jacob, zie Santiago.
 Sint Joris Arm (Hellespont): LV, 60.
 Sint Maartensdijk: § 60, 39.
 Sint Odiliëberg (Odelenberghe): XXVII, 21; LXIII, 44 met noot.
 Sint Pol (Sympol, Synpoel), graaf van: LXXXVI, 102; § 2, 44; zie ook Filips.
 Sint Truiden, abt van: LXXXVIII, 136.
 Zijpe: LIX, 12.
 Ziric (Zirc), zie Sierck.
 Sivaert, jonker: XXXIX, 44.
 Slaven, volksstam: II, 36; III, 11; XLI, 8.
 Sleide, heer van der: LXXXIII, 142, 146, 185.
 Shiedrecht: LXXIII, 71.
 Sluis (Zluus): LXX, 195.
 Snoey, ridder: LXXXIII, 175, 177.
 Zobbe, Engbrecht: LXXXII, 92.
 Zoeserenge, zie Zweser Eng.
 Soest: LXXXIII, 191.
 Soissons (Zwessen): XXIV, 127.
 Solms (Zwolms), Jan van: LXXXVI, 38.
 –, Simon van: LXXXVI, 40.
 Sophia van Rheineck, dochter van graaf Otto I, vrouw van graaf Dirk VI († 1176): XLIX, 1; LIII, 11; LIV, 99.
 Soudenbalch, Jacob, abt van Oostbroek: LXXXVI, 44.
 Spangen (Spaenge), Ogier van (der): LXXXI, 168.
 Spanje (Hyspanië): LXIV, 123.
 Spiegel, Frederik van den, Utrechts magistraat: § 22, 40.
 –, Jan van den, Utrechts magistraat: § 20, 21, 26; § 22; § 27, 59.
 Spiers (Spire): LXVIII, 242.
 –, bisschop van, zie Rhabanus van Helmstadt.
 Spijk: § 13, 131.
 Stadingerland: LXV, 20.
 Stalike, Herman van: LI, 78.
 Stavoren: XXIV, 68; L, 87; LVII, 48; LVIII, 9; LIX, 177; LXXIX, 83; LXXXI, 139; § 7; § 8; § 17, 2, 7.
 Steenbergen: § 43, 138, 140.
 Steenwijk: LVI, 92; LXIX, 40.
 Steenwijkerwold (Steenwikerwoud): LXXXIV, 85, 88.
 Steinfurt, heer van: LXXXII, 91.
 „Stellincvriesen”: § 2, 54.
 Stellingwerf: LXXXVI, 19, 39; LXXXIV, 85, 92; § 2, 54.
 Stephanus, sint: LIX, 10.
 – II, paus 752–757: XVII, 11, 13.
 – IV, paus 816–817: XXIII, 4.
 Sterkenburg, Gijsbrecht van: LXXXI, 90; LXXXII, 44, 149.

- Stirbaldus, diaken: XVIII, 5.
 Stokkem, aan de Maas: LXXXV, 80.
 Stoutenburg: LXXVI, 172; LXXXI, 23, 201; LXXXVIII, 18, 222.
 Straatsburg (Straesborch): LXXXIX, 10, 15.
 Strijen, Arend van, heer van Zevenbergen: § 73.
 Zuden, bisschop van, zie Denemarken.
 Zuidervenne: LXXXI, 135.
 Zuiderzee: § 15, 6; § 18, 4; § 35, 92; § 49, 3; § 71, 12; § 74, 11, 17.
 Zuid-Holland: LXXI, 163; LXXV, 91, 106; § 35, 25.
 Zuilen, Dirk van: LXXV, 61.
 -, Frederik van: LXXI, 21.
 -, Steven van: LXXI, 21.
 Zuylen van Nijefeld, Frederik van († 1403): LXXXVII, 71.
 -, Jacob van († voor 1355): LXXXII, 30.
 -, Steven van († ± 1403): LXXXIII, 202, 206; LXXXVI, 45; § 3, 34.
 Suitbertus (Singbertus): VIII, 6; XIV, 33. Sur: LV, 62.
 Zuthem (Zuythem), Adolf (Alef) van: LXXXV, 10.
 Zutphen, graafschap en stad: XXXIX, 80; LVIII, 50; § 56, 129, 132; § 81; § 85, 13, 186.
 Zwammerdam (Zwademberdam): LIX, 61; LXXXVII, 199.
 Swasserus, ridder: XXXIX, 30.
 Zwaven, zie Schwaben.
 Zweden: XXV, 14.
 Zweder van Culemborg, Domproost van Utrecht, bisschop 1425-1432: § 54, 3; § 56, 1; § 59, 43, 48, 84; § 64; § 70; § 72; § 75, 30; § 76; § 81; § 85; § 86; § 88.
 Zweser Eng (Zoeserenge): LXXI, 11, 40.
 Swessen, zie Soissons.
 Sweten, zie Zwieten.
 Zwidenis: LXXXIV, 67.
 Zwieten (Sweten), Dirk van († 1345): LXXXI, 167.
 -, Herman heer van († 1345): LXXXI, 167.
 Zwin, Het: LXXX, 24.
 Zwithardushaghe (Zuuthardishaghe): XXVIII, 7, 18.
 Zwolle: LXIV, 132; LXXXV, § 1, 77; § 35, 99; § 59, 26; § 81, 11; § 85, 188.
 Zwolms, zie Solms.
 Tartaren, volksstam: LXX, 38.
 Tecla, sint: XXXII, 55.
 Teilingen, Dirk van († 1345): LXXXI, 166.
 -, Simon van Benthem alias van, († 1345): LXXXI, 166.
 -, Willem heer van († 1244): LIX.
 Teisterbant, graafschap: XXXVIII, 6.
 Tempeliers: LXXV, 201.
 Terschuur (ter Scuer), bij Hoevelaken: § 50, 30.
 Teutelaer, Herman: LXXV, 73, 76.
 -, Lubbert: LXXV, 73.
 Texel: LIV, 96; LIX, 45.
 Tharsus: LXIV, 138.
 Theodardus, bisschop van Utrecht ± 790: XXI, 1, 8.
 Theophana, keizerin van Rome, zuster van gravin Lutgard: XXXV, 4.
 Theophanus, „keizer der Grieken”: XXXV, 3.
 Thila: LXIV, 139.
 Thomas, apostel: IV, 8.
 Thüringen (Doringhen): XIX, 17.
 -, landgraaf van, zie Hendrik Raspe.
 Tiberius, Romeins keizer: II, 10.
 Tiel: XXXVIII, 7; XXXIX, 6, 74; LXXXV, 6, 8; LXXXVII, § 80, 5.
 Tielerswaard: XXXIX, 81; § 14, 11; § 80, 3.
 Tyman Avensoen van Mudén: § 6, 5.
 Tol: LIX, 139.
 Toloysen, bij Dordrecht: LXXXVI, 62.
 Torenburg, kasteel bij Alkmaar: LXVIII, 284.
 Tornotervoerde (Turnhout): XXXIX, 74.
 Toul (Tullense): LXXII, 2.
 Tours: LXXXII, 46.
 Trajectum (Utrecht): IV, 4; V, 14.
 Treslong, Adriaan van: § 71, 17.
 Tricunis (Tortona, benoorden Genua): XXIV, 29.
 Trier (Trire): XIV, 5; XIX, 3.
 -, bisschoppen van, zie Arnold van Isenburg; Dirk van Nassau; Egbert van Holland; Otto van Ziegenhain.
 Tripoli: LII, 28.
 -, Hugo graaf van: LV, 48.
 Trire, zie Trier.
 Tull: LXXXIX, 148.
 Tullense, zie Toul.
 Turkije: § 2, 3; § 4, 4.
 Turnhout, zie Tornotervoerde.

- Twente: LVI, 59; LXXXII, 79; § 32, 2; § 59, 72.
 Twickel, Herman (van): LXXXVI, 40.
- Uitermeer, kasteel bij Weesp: LXXXVII, 139; § 71, 86.
 Ulfst (Ulst), Frederik heer van († 1361): LXXXV, 10.
 Urbanus V, paus 1362–1370: LXXXVII, 5 (zie noot).
 – VI, paus 1378–1389: LXXXVII, 276, 319; LXXXVIII, 69.
 Uterlo (uter Loe), Zweder van, Domproost van Utrecht, verkozen als bisschop 1371: LXXXII, 42, 52, 147; LXXXIII; LXXXVII, 2, 18.
 Utilhildis, zie Othildis.
 Utrecht, bisdom en stad: passim.
 –, Buurkerk: LIV, 112, 131; LXX, 143.
 –, Catharijnekkerk: LXX, 143; LXXIV, 88.
 –, Domkerk (sunte Martijns toern, kerke): XIV, 19; XVII, 24, 36; XXXV, 9; XXXIX, 5, 65, 101; XLI, 5; XLIV, 39; XLVII, 20; LI, 98, 113; LII, 43; LIV, 148; LVI, 162; LIX, 176, 201; LXIII, 110; LXVI, 326; LXIX, 40; LXXVII, 27, 41; LXXVIII, 25; LXXX, 40; LXXXVI, 97; LXXXVII, 315; LXXXVIII, 200; § 88.
 –, huis Hasenberch: § 70, 48; § 88, 306.
 –, Jacobikerk: LIV, 113.
 –, Jacobijnen: LXXXVII, 57.
 –, Janskerk: LXX, 142.
 –, Jeruzalemsklooster: § 34, 21.
 –, Karthuizer klooster: LXXXVIII, 150; § 76, 122, 129.
 –, Knopenaerkerke: LXX, 143.
 –, Oudmunster (St. Salvator): XVI, 14; XVIII, 43; XIX, 38; XXIV, 67, 86, 92; XXV, 18; XLII, 11; LI, 100, 102; LXXIX, 3; LXXXI, 4.
 –, Pieterskerk: LXX, 143; LXXVII, 2.
 –, Plaats: § 22; § 64, 52, 54, 76; § 70; § 88, 300, 306.
 –, Rodenburgerweg (Rodebruggerburch): § 70, 13.
 –, St. Janssacristie: XXIV, 89.
 –, St. Mariënhof: LXVIII, 254.
 –, St. Paulusabdij: XXXVIII, 10; LIV, 124; § 34, 27.
 –, St. Servaas: LXIII, 113.
- , St. Thomaskerk: IX, 23; X, 13.
 –, huis Vriesenberch: LXXV, 80, 82.
 –, Witte Vrouwenpoort: § 72, 95.
 Uutkerke (Utkerke), Roelant van, stadhouder van Holland 1427 († 1442): § 83, 3; § 86.
- Valenciennes: LXVIII, 191; LXXV, 170; LXXIX, 183; § 7, 43.
 Valentinianus, Romeins keizer: III, 19.
 Valkenburg, Walraven heer van – en Born: LXXXIV, 54.
 Varik (Vanderic), Goesen van: LXXXVII, 203, 230.
 –, Goesen van: § 72, 89.
 Vecht: LXXXVIII, 151; § 83, 5.
 Veen (Vene), Gerrit van den: LXXV, 75; LXXXII, 170.
 Veere: LXXIII, 9, 56, 66; LXXV, 33.
 –, heer van, zie Borssele, Wolfert van.
 Vehlen (Veele): LXXXVI, 8.
 Velde, Braem van den, Utrechts magistraat: LXXXVII, 80.
 –, Herman van den: LXXV, 77.
 Velp: § 52, 9.
 Velsen, Gerrit van: LXXI.
 Veluwe: LV, 10, 20, 39; LVI, 141, 147, 151; LVII, 22; LVIII, 49; LXVIII, 116; LXX, 68; § 1, 139; § 18; § 42, 65; § 50; § 52, 10, 17, 79; § 56, 127; § 72, 30; § 74, 46; § 75, 2; § 76, 22; § 81; § 85, 12; § 88, 265.
 Venlo: LXXXVII, 108.
 Verdun: LXXXII, 46.
 Verrenborch, zie Virneburg.
 Vianden (Vigennen), Hendrik van, zie Hendrik.
 Vianen, geslacht: LXXV, 190, 198; zie ook Beusichem.
 –, land van: § 3, 4.
 –, stad: LXXXIII, 79; § 3, 10; § 10, 42, 44; § 11, 43; § 66, 28; § 88, 388.
 –, Gijsbert heer van – en van den Goye, burggraaf van Utrecht († 1391): LXXXIII; LXXXVI, 44; LXXXVII; LXXXVIII.
 –, Hendrik heer van († 1352): LXXIX, 102; LXXXI, 89; LXXXII, 43, 148.
 –, Hendrik heer van († 1417): § 1, 126; § 3; § 10, 141, 152; § 11, 6; § 13, 64, 121, 145.
 –, Hubert heer van († 1318/1319): LXX, 72; LXXIV, 42.

- , Jan van, heer van Noordeloos († ± 1442): § 18, 24; § 25, 30.
- , Reinoud van, deken van St. Jan, tegenbisschop (1379): LXXXVIII.
- , Zweder heer van († 1333): LXXIX, 101.
- , Zweder van –, heer van Beverweerd († voor 1403): LXXXVI, 45; § 3, 34.
- Vienne: LXXVI, 23.
- Vigennen, zie Vianden.
- Virneburg, graaf van, zie Ruprecht IV.
- , Jan van, zie Jan.
- Vlaanderen, graafschap: V, 5; XLIV, 19; LIV, 93; LVI, 19, 21, 41; LXVIII; LXX, 198, 202, 203; LXXIV, 36; LXXV; LXXVI, 115; LXXIX; LXXXI, 127; LXXXVIII, 77, 86; § 35, 80; § 43, 139; § 67a, 50, 59; § 69; § 71, 136; § 74, 5, 6, 45; § 86, 80, 92; § 87, 28.
- , graaf van: XXXIX, 77.
- , graven en gravinnen van, zie: Arnulf III; Boudewijn VI; Boudewijn IX; Filips van de Elzas; Filips de Stoute; Filips de Goede; Gwij van Dampierre; Jan zonder Vrees; Lodewijk I; Lodewijk II; Margaretha van Constantinopel; Robrecht I; Robrecht III.
- Vliet, Gerrit van den: LXXXIII, 139.
- Vlijmen: § 14, 41.
- Vlissingen: LXX, 192.
- Vogelzang: LXXI, 80.
- Vogelwerf: § 13, 31.
- Volkardus, priester: XXXIX, 42.
- Vollenhove: LIV, 140; LXXVI, 40, 60; LXXIX, 172; LXXX, 40; LXXXII; LXXXVI, 48; LXXXVII, 15; LXXXVIII, 17, 212, 220.
- Volmensteyn, kasteel: LXXVI, 13.
- Voorne, Hendrik heer van, burggraaf van Zeeland († 1259): LXVI, 286.
- , Hugo heer van, burggraaf van Zeeland (vermeld 1198–1213): LIX, 106, 112, 114.
- , Machteld vrouwe van († 1372): LXXXIII, 25.
- Voernoetse: LXIX, 14.
- Voorst, geslacht: LXXXV, 62.
- , kasteel: LXIII, 24; LXXXV, 39, 40.
- , Roderik heer van – en Keppel († na 1382): LXXXV, 60.
- , Zweder heer van – en Keppel († 1363): LXXXII, 82, 84; LXXXIII, 113; LXXXV, 60.
- , Zweder heer van – en Keppel († 1401): § 6, 21.
- Voorthuizen, tussen Hoog-Elten en 's-Heerenberg (Northusen): LX, 9.
- Voorthuizen: § 50, 30.
- Voortrap, bij Tholen: XXVIII, 8, 19.
- Vorholte (foutief Noortholt), Willem van: LIV, 81.
- Vos, Jan: LXXIX, 99.
- Vranckenvoerde, zie Frankfurt.
- Vrancrijk, Vrancrike, zie Frankrijk.
- Vrederik, zie Frederik.
- Vreeland: LXVIII, 126; LXX, 27, 238; LXXI, 2, 24, 37; LXXX, 42; LXXXIII, 9; LXXXVI; LXXXVII; LXXXVIII, 19, 221; § 86, 23.
- Vreeswijk: LXXXVII, 121, 250, 253.
- , zie ook Nijevaart.
- Vriese, Lambrecht die, Utrechts magistraat, bankier: LXXV, 73.
- , Wouter die: LXX, 135.
- Vriesland, Vriezen, zie Friesland.
- Vronen (= St. Pancras): LXXIII, 25.
- Vulfranus, aartsbisschop: XII, 8.
- Vuren: § 13, 131.
- Waal: LXXIV, 24; § 14, 47.
- Walse land (Walschland, Walsce lant), Walen: XXIV, 123; XXIX, 5; LXV, 39, 45, 62.
- Waarder (Werder), bij Oudewater: LXXXVII, 140.
- Wade, die grote: LXXXVII, 114.
- Wageningen: LXXXVII, 42; § 52, 58; § 56, 1.
- Wackerus, monnik: XVIII, 5.
- Walburg, sint: XIV, 38.
- Walcellinus, ridder: XXXIX, 43.
- Walcheren: XIII, 17; XXIV, 24, 40, 55; XLVIII, 11; LVI, 16; LIX, 106; LXVIII; LXX, 151, 168, 191; LXXV, 26, 105.
- Walcourt (Waelkoert), Dirk heer van († 1345): LXXXI, 163.
- , Dirk van jr. († 1345): LXXXI, 169.
- Waldeck, Adolf (Roelof) van, Domproost van Utrecht: LXXV, 4, 5.
- , Albert van: LXVI, 302.
- Waldger (Walgerus), zoon van graaf Gerulf: XXVIII, 6, 17.
- Waldorp, voogd van: § 6, 27.

- Wales, prins van, zie Edward.
Walewijn, ridder: LXII.
Walmerus, priester: XLV, 22.
Walraven III, hertog van Limburg
1221–1226: LXIII, 30.
Walterus, priester: XVIII, 4.
Wandali, volksstam: III, 10.
Wasda, bos: XXVIII, 36, 43.
Wassenaar, Dirk heer van († na 1319):
LXXIV, 63.
–, Filips heer van († ± 1225): LIX.
–, Filips heer van († ± 1252): LXVI, 287.
–, Jacob van († 1272): LXX, 134.
–, Filips heer van, burggraaf van Leiden:
LXXXIX, 26; § 38, 104; § 39, 9.
Waterland(ers): LXX, 18; LXXI, 115;
LXXIII, 31, 34, 86; LXXIX, 130; § 6,
2; § 43, 17.
–, zie ook Persijn.
Weerde, kasteel: § 39, 36.
–, Jan uten: LXXXIII, 215.
Weerdestein, kasteel bij Langbroek:
LXXXIII, 49.
Weesmael, zie Wezemaal.
Weesp: LXXXIII, 170, 171; LXXXVII,
139, 141; § 83, 25.
Wegerus: XXXIX, 29.
Wegstapel, bij Holten: LXXXIV, 73.
Wely, van: § 84, 45.
Wenceslas, graaf van Luxemburg
1353–1383, hertog van Brabant
1355–1383: LXXXVI, 99, 101.
– IV, koning van Bohemen (1363), Rooms
koning (1376), † 1419, man van Johan-
na van Beieren: LXXXIV, 69.
Werenboldus, ridder: XLV, 22.
Werenfridus, zendeling: VIII, 8; XIV, 22;
XXXIII, 28.
Wernaer, heer: LXXV, 81, 84.
Westergo (Westerghe): XVIII, 66; XLIX,
16; LI, 114; § 7, 27.
Westervoort: XIV, 24.
Westerzee: XIV, 20.
West-Friesland, West-Friezen: XXXV, 7;
XXXVI, 6; LII, 35; LIV, 53; LXX, 17,
128, 196; LXXII, 112; LXXIII, 13, 26;
§ 2, 60, § 6, 4; § 7, 39; § 71, 32.
Westkapelle: LXVIII, 146.
Wetzlar (Wittefloer): LXX, 233.
Wevelinchoven, Floris van, zie Floris.
Wezemaal (Weesmael), Arnoud heer van
(† 1260): LXVI, 285.
Wijdenes: LXX, 146; LXXII, 16, 20.
Widukind (Widichindis), hertog: XVIII,
65; XXI, 4.
Wije, Dirk van: § 72, 89.
Wieringen: LIV, 97.
Wygbertus, missionaris: VII, 18, 20.
Wigbold van Holte, aartsbisschop van
Keulen 1297–1304: LXXIV, 21, 30.
Wijk bij Duurstede: LXXXVII, 83; § 18,
80, 84; § 40, 24, 27, 47; § 50, 5; § 70,
94; § 88, 316.
Wikingus, graaf: XXXIX, 29.
Wilbrandus van Oldenburg, bisschop van
Paderborn, daarna van Utrecht
1227–1233: LXIV; LXV, 1.
Wilgisus, vader van Willibrord: VII, 8.
Willem IV, graaf van Gulik 1218–1278:
LXIX, 18.
– V, graaf (hertog 1356) van Gulik
1328–1361, vrouw van, zie Johanna van
Avesnes.
– II, hertog van Gulik 1361–1393:
LXXXVI, 100; LXXXVII.
– III, hertog van Gulik 1393–1402, als
Willem I hertog van Gelre 1371–1402:
LXXXIX, 3, 5, 8; § 1; § 6, 10; § 58, 51.
–, –, vrouw van, zie Catharina van Beie-
ren.
– I, eerst graaf van Oost-Friesland, later
graaf van Holland 1203–1222: LIV, 4;
LV, 74; LVI; LVII; LVIII, 7, 16, 61;
LIX; LX, 3; LXII, 41, 45; LXIII, 1.
– II, graaf van Holland 1234–1256,
Rooms koning: LXIII, 4; LXV, 85;
LXVI; LXVII, 10; LXVIII; LXIX, 1;
LXXIV, 2.
– III, graaf van Henegouwen (als Willem I)
en Holland 1304–1337: LXXIV, 6;
LXXV; LXXVI; LXXVII; LXXVIII,
1, 7; LXXIX; LXXX, 1; LXXXIII, 98,
99; LXXXVI, 68.
– IV, graaf van Henegouwen en Holland
1337–1345: LXXVI, 6; LXXX;
LXXXI; LXXXII, 1, 7, 9; § 2, 25, 34;
§ 7, 2, 35.
– V, hertog van Beieren, verbeider 1346,
graaf van Henegouwen en Holland
1354–1389 (krankzinnig 1357/1358): I,
2; LXXXIII; LXXXIV.
– VI van Beieren, graaf van Oostervant
1385, graaf van Henegouwen, Holland
etc. 1404–1417: LXXXIV, 68;
LXXXIX; § 2; § 5; § 6; § 10; § 11; § 12;
§ 15, 12; § 16; § 17, 4, 10; § 18; § 19, 4,

- 36; § 20, 31; § 21; § 22, 66; § 23; § 24, 3, 31; § 25; § 26; § 27; § 28; § 30, 7; § 43, 27; § 66, 76; § 87, 13.
- , bastaardzoon van graaf Floris V: LXXVI, 158.
- , hertog van Limburg, zie Hendrik III.
- II, graaf van Namen 1391–1418: § 16, 24, 37.
- I, bisschop van Utrecht 1057–1076: XLIII; XLIV; XLV, 1, 46.
- Berthout van Mechelen, bisschop van Utrecht 1296–1301: LXXII; LXXIII, 26, 36, 40; LXXIV; LXXV, 1.
- Williboldus, zendeling: VIII, 6; XIV, 36, 37; XIX, 29.
- Willibrord (Clemens), bisschop van Utrecht 695–739: VII; X, 11; XII, 10, 24; XIII, 16; XIV; XV, 1, 5, 12; XVI, 1, 17, 19; XVII, 19, 31; XXXII, 11; LI, 102; LXXXVIII, 7.
- Willigen (= Willige Langerak): § 62, 52, 54, 59.
- Wilten, volksstam: II, 36; III, 11, 12, 16.
- Wiltenborch: III, 15, 25.
- Wineboldis, Winniboldus, missionaris: VIII, 7; XIV, 37.
- Winfriidus, zie Bonifacius.
- Winkel: LIV, 96; LVI, 31.
- Winckelremade: XXXVI, 6.
- Wynkes, Edo: § 15, 3.
- Wintrungus, priester: XVIII, 4.
- Wyro, sint: XXXIII, 28.
- Wysch, Dirk van: § 32, 13.
- Withilhildis, zie Othildis.
- Wittefloer, zie Wetzlar.
- Woerden: LIV, 141; LXVIII; LXX, 238; LXXXIII, 57; LXXIV, 4; LXXVI, 180; LXXXII, 68; LXXXVII, 134, 135, 247; § 35, 61; § 45, 15.
- , Herman heer van: LXXI.
- Woeringen, slag bij: LXVI, 16, 121; LXX, 165.
- Woert, Hendrik van der († 1359): LXXXIV, 38, 50, 61.
- Woldenberg, zie Woudenberg.
- Woude, Jacob van den, heer van Warmond († 1302): LXXIV, 65.
- Woudenberg, huis: LXXXIII; § 72, 34.
- , heer van, zie Culemborg, Jan van.
- Woudrichem: XXXIX, 85; LXXXIX, 39; § 11, 7, 11; § 35, 12, 22; § 38, 1; § 43, 63.
- Wouter, ridder: LXII.
- Wulven, Ernst (Eerst) van: LXXXI, 90, 183.
- Wulverhorst, kasteel bij Linschoten: LXXXVII, 233.
- Y, zie I.
- Z, zie S.

GLOSSARIUM

- (in corter) acht – in momento
 adoreren § 70,146 en § 76,7 en 34 – *blijkens Veldenaer fout voor adhereren – aanhangen*
 afgegaen § 2,5 – *blijkbaar ongewoon woord, verklaard door variant afgewonnen*
 al in een – assiduus, -e
 alinge – totus = „geheel en al” (MNW)
 allentken – paulatim (MNW, maar de vorm met -t- wordt niet vermeld)
 allesins – undique („meermalen ter vertaling van ubique” MNW)
 alredooste zie doen
 ambocht – officium = ambt, eigendom in land, kerkdienst
 ambochtslude – officiales = ambtenaren
 ameide § 52, 60 – slagboom, hekwerk
 amorreos – *in het latijn reeds bedorven woord, dat een ziekte suggereert.*
 ander – vaak secundus = tweede
 aennemen (bijv. een bedevaart) – ondernemen
 antiffen (ouder antiffene MNW) – antiphona = kerkelijk beurtgezang
 aenspannen – samenspannen
 aenvallen – zich (bij iemand) aansluiten
 aenvechten – assultus = aanval, aanvallen (MNW)
 araut – histrio = wapenheraut
 arkieren – (niet in MNW, wèl arcter = „arctarium, boogvormig uitbouwsel in vestingmu-
 ren, wachttorentje”) *schijnt de vertaling van propugnaculum. Blijkens de varianten in*
de hss was het een vrij onbekend woord.
 arre – MNW handgeld; *komt alleen voor in de samenstelling onderarren, uit subarrare*
 (ge)avert – bedorven, benadeeld MNW met verwijzing naar § 18,45
- bastie – versterkt punt op een muur
 batelge, betalie – exercitus, turma = legerafdeling
 beddecamer – thorus = vleselijke gemeenschap (MNW)
 (om) bede wille – ad instanciam, ad nutum = op verzoek, aandringen. *bede kan de be-
 tekenis van eis hebben, bijv. § 42, 16.*
 bedehuis – oratorium
 bederven – benadelen MNW, met verwijzing naar § 18, 45
 bedragen – accusare = beschuldigen
 begeerte – affectus
 begeven – derelictus, desolatus = verlaten
 beide ... ende – zowel ... als
 becommeren – occupare = in beslag nemen
 (alomme) belopen – ambire = omsingelen
 benemen – verhinderen, beletten (bijv. die wege benemen MNW)
 berchvrede – toren, belfroot („in andere mnl. dialecten belfroet” MNW, *waarschijnlijk*
bedoelend dat het Oostmnl. is)
 berechten, berichten – regere, gubernare = regeren
 berfgrave § 67,25 – *vermoedelijk schrijffout*
 berucht – diffamatus = belasterd
 besceiden – prudens, discretus = verstandig
 besetten, besitten – obsedere, circumvenire. *Maar LXXI,37 is het „van een bezetting*

- voorzien" (communire). *Een hs heeft de variant „berueren” = aanpakken.*
 besocht – approbatus = beproefd (MNW)
 bestellen (bestallen) – „bezetten met gewapenden, ook belegeren" (MNW). *Het is dus een synoniem van besetten.*
 bewaren § 26,28 – verzorgen
 beweiken – emollire = overtuigen (in sommige hss bewerken)
 bewinden LXIII,9 – involvere = verwickeld raken (niet, althans niet duidelijk in MNW)
 bisdomers – Traiectenses, met toelichting LXXXI,186–192 en LXXXII,55–65
 bisscop – vertaling zonder onderscheid van antistes, episcopus, pontifex, presul
 blide – ballista, mangena = schietwerktuig
 bloyen – clarere, maar XLVIII, 8 pullulare
 bode – vertaling zonder onderscheid van ambassator, nuncius, preco
 bonghe – tympanum = tamboerijn
 boot is mannelijk of vrouwelijk, volgens MNW alleen mannelijk
 (geloofde) bot of boot – als rechtsterm: oproeping, dagvaarding (MNW)
 breden – dilatare = „breed maken, uitbreiden" (MNW)
 broederlic – confrater (niet in MNW)
 buel (lees verm. boel) – „aanduiding van de naaste bloedverwanten, zoowel van volle als van halve broeders en zwagers" (MNW met verwijzing naar § 16, 11, 15 en 20, maar het komt ook voor § 2, 21, met nadere uitlegging). Leydis² vertaalt dit onjuist met amasios, zie Inleiding, blz. LVIII.
- dachbrief – citatorium = uitdaging, dagvaarding
 dading, deding, ook als werkwoord -dingen, een veel voorkomend woord voor overeenkomst, dat op verschillende latijnse woorden kan teruggaan, maar dat vooral voorkomt na c. LXXXII en in het Vervolg, met de betekenis onderhandeling, vergelijk.
 de – „instrumentalis van het aanw. voorn. de (die)" (MNW), bijv. de min niet – nichilominus = niettemin
 (ge)decte hoofde – „met een helm gewapende krijgers" (MNW)
 dichte – dictamina. „Het is onzijdig, zelden (misschien als germanisme) vrl." (MNW)
 diet – vulgus, populus, gens (MNW)
 discipelen – meestal vertaling van discipuli, maar XIII,7 van filii
 dockelen zie tockelen
 domkerk – ecclesia Traiectensis, maior ecclesia
 domproost – maior prepositus
 donrebussen, donreloden – correspondeert met bombardus Sev. en Pauli (witte) donredach – cena Domini
 (alre)doonste § 33,75 – zo hard mogelijk. Doon = gespannen, strak (MNW)
 dope – meestal vrl., evenals gelove
 dorp – territorium, pagus, villa
 dragen – smart, last
 droch – fantasma = spookbeeld
 drossaet – o.a. vertaling van preses. Zie ook Inl. blz. IV.
 droten § 3,47 – dreigen of talmen (MNW, met verwijzing naar deze plaats)
 ducht hebben – metuere
- echter – denuo, iterato, secundario = voor de tweede maal. Meestal betekent het: daarna.
 edel – vertaling van veel woorden: clarus, strenuus, serenissimus etc.
 eerlike – digne, honestus, en nog meer woorden
 eersam meestal = honestus
 eertsche bisscop, in sommige hss eerste – gebruikelijk voor: aartsbisschop.
 eygenschap – lijfeigenschap, servitus (MNW)
 en – deel van de ontkenning, maar soms te vertalen met maar, of, slechts.

ende – soms aan het begin van een zin, maar ook van een bijzin, waar wij een betr. vnw zouden zetten.

enghels – sterling

eraude zie araut

ewangelie – zowel onz. als vrl.

fonteyne – fons, cysterna

fobaerdie – grappigheid, in latijn vertaald met: derogancia

gadelic – oportunus = geschikt

gavelote LXXIX,22 – lancea = mes (MNW alleen: werpspies)

geboorte – nacio, welke betekenis niet in MNW. Het is niet duidelijk of de vertaler zich een betekenis voorstelt.

gebruken – fretus est = vertrouwde, misschien verwarring met fruitus est

gediet i.p.v. diet – alleen voor vulgus.

geeste(n) – gesta, zowel in enkel- als in meervoud met de betekenis historie of daden, vertaling van gesta, historia, cronographia.

geest – grond

(bi) gehete – iubente

gehoute § 23,52 – houw (en trouw)

gehout § 12,90 en 92 – bewijsvoering, eed

geclas – frangor = geluid van breken

gelegen oorlog § 13,156 – te verklaren door variant gestadich

gelijc ... ende = tanquam ... et

gelove – zowel vrl. als onz.

gemeente – inquilini, vulgus

genendeliken – vehementer = op krachtige wijze

genendicheit – vehementia = onversaagdheid

gerat § 11,31 – flink (MNW)

geradich – prudens = behulpzaam, verstandig (MNW)

geringe (eig. gaderinge) – bijeenkomst, soms kortweg: veel

geren met acc. of gen. – op iemand losgaan

geruchte – preconium = bekendheid, vermaardheid

gesel – flagicium

geselle – consocius, conviva, sodalis, cooperator

gesinde – clientela = gezelschap, gevolg

gesprake – eloquens, sermone facundus = welsprekend, voorkomend

geweren § 12,28 noot – synoniem van benemen

gewerf – onderhandeling, overeenkomst (MNW met verwijzing naar § 46,6)

glorioes soms foutief voor gracioes

goede lude – nobiles, soms = scheidslieden

goedertieren – mansuetus = zachtmoedig

grendelen – vectes, valvae = niet alleen grendel, maar ook deurpost

grootmoedicheit – magnanimitas = grootheid van karakter

har – dominus; staat vlak vóór de naam, en tevens dikwijls nog here ervoor. Dit laatste wordt dikwijls geschreven als he', wat zowel heer als here kan zijn.

haeste – absque mora = zonder uitstel, dadelijk

heemselic § 64,67 – (niet in MNW; het zal wel een schrijffout zijn, hoewel het woord heimelic aan de copiiist van J1 zeer goed bekend is.

heer – exercitus, cuneus, turma

heilich – almifluus, beatus, divinus, divus, egregius, inclitus, sacer, sanctus; XLVII,2 devotus

heimelic – secretarius (*Deze betekenis niet in MNW*)
 (ge)hemelt – reconditus (*MNW: wegbergen, met voorbeelden als: dit dode lichaam*)
 herde *is de normale*, harde *een afwijkende vorm. Vaak gespeld h'de.*
 hier ende daer – dispersim
 hoochtijt – solempnis = feestelijk
 hoofde (gedecte) – gehelmde gewapenden
 hooftmans – principales sive capitanei
 homisse – solempnis missa
 horden – cratinata vimina = horden van gevlochten tenen
 (mitten) hover – gibbosus = „met de bult”
 huyde, imperf. van huden – abscondere = verbergen
 husen of hoven § 88,36 – huisvesten of verzorgen (*MNW*)

ingewant – intestina, viscera
 inscieten – *moet letterlijk zijn: naar binnen schieten*
 (van sinen) insetten beginne – ab inchoato proposito. *Het is niet duidelijk, of insetten subst. of partic. is.*
 inspeten § 12,11 *noot, waarheen MNW verwijst, met de opmerking: „men zou dus eer inscieten of insmiten verwachten”.*
 instaeende – instans, imminens
 invechten – impugnare: „zal wel een letterlijke vertaling zijn van lat. impugnare” (*MNW, met vermelding van onze kroniek*)

jongelinc – iuvenis, tyro
 jonkerlic § 66,32 en 108; § 82,12 – (*niet in MNW*)

caven (kaven) *LXXXVIII,10 – onverklaard woord, waarvoor geen latijns equivalent aanwezig is: beslissen, of die ere caven = cavelen = de eer ophouden (MNW).*
 keiser – augustus, cesar, imperator
 kempe – pugilis, bellator = krijgsman
 kijf – contencio (*MNW met verwijzing*)
 kippeden *LIV,109 – een werkwoordvorm: pullos produxerunt*
 clinnen – *in de vaste uitdrukking van Beke: tubis perstreptibus e.d. De uitgave van Matthaeus heeft climmende, met een noot op blz. 180 en 188, het staat ook nog op blz. 217. De handschriften hebben allerlei variaties: clingen en clincken. MNW kent clinnen niet, maar geeft onder clemmen verwijzingen naar LXXI,13 en LXXIII,17, met de opmerking „niet duidelijk”.*
 coervorsten – officiales imperii
 covele – cucullus of -a = kap
 crayeren, craeyeren en criëren – „samengevallen ... zij zijn niet meer te scheiden” (*MNW, meestal vertaling van preconizare.*)
 cronen – klagen in rechte
 (ontfinc) crune – tonsuratus est
 cume – nauwelijks. *Sommige copiïsten blijken het woord niet meer te kennen.*

lage – hinderlaag
 laten ter ader: *in het MNW wordt slechts één plaats genoemd, waar deze uitdrukking ook voorkomt; elders wordt gesproken van dat bloet laten e.d.*
 legende – historia (*MNW*)
 lere, leren – *de vertaling van veel woorden: imbuere, instruere, predicare*
 leerre – doctor, predicator (*MNW*)
 leesten, verleisten – „verzamelen van gewapenden” (*MNW*)
 lieve – affectus = genegenheid (*MNW*)

litteken – intersigna, insignia = kenteken (MNW)

luytbreet – algemeen bekend MNW met aanhaling van § 25,4. Het komt ook voor § 43,67 en § 59,2. Eén der hs heeft: luytbreec.

maghe – noti LXXV,166

manne – vasalli, feudales

maneeet LXXIV,33 – homagium. De copisten hebben dit woord, blijkens de varianten, in het algemeen niet begrepen.

maniere – ditio, ritus „kan betekenen: soort, ook: geaardheid (sede)” MNW

marscalc – patricius

martoger – nutricius = voogd (MNW)

meente – communitas, vulgares viri, vulgus = volksmassa

merren – mora = talmen. Het kan infin. zijn, maar ook 3e naamval van het vrl. woord merre.

milde – meestal vertaling van pius

misval – excidium = ongeluk, ondergang (MNW)

moeien – infestare = moeite en last aandoen (MNW)

(van groter) moetheden – diversis incommodatibus afflictis = moeheid, uitputting (MNW)

moge, muege § 19,54 en 35,59 – vermogen, macht (MNW)

montaetge – emunitas: montade (MNW)

morch – medulla = merg (MNW enige andere plaatsen)

(enclitisch) -n, dikwijls achter het werkwoord (leerde-n) of in men opgenomen

na vrientscap – confinem amicicium

nederlant – inferiores partes: schijnt steeds soortnaam te zijn

nederslaen § 10,107 – blijkaar zich voegen bij; in deze betekenis niet in MNW

nedertrecken – concludere = insluiten; in deze betekenis niet in MNW

neernstich – diligens, fervidus = ijverig

neve – agnatus, propinquus; LIV,14 nepotes = kleinzoons

noothonger LXXII,25 – schilderachtige toevoeging (MNW verwijst naar deze plaats)

nootturfich – necessarius, oportunus = nodig, nuttig (MNW onduidelijk)

oever LV,68 – foute vertaling van rupes, verward met ripa

oken – vermeerderen, alleen II,7 in de tautologische verbinding meerret ende oect. Het woord schijnt nog door de meeste copisten te zijn begrepen.

ombieden (eig. ont-) – mededelen, berichten

omsaters, var. van ondersaten (ommesate MNW)

onderarren – subarrare = omkopen, synoniem van versouden. MNW geeft alleen onze kroniek als bron.

onderdoen – subicere = onderwerpen

onderlange, -linge – invicem, mutuus, volgens MNW alleen bijwoord, maar het komt hier ook als bijv. nw voor.

onderlopen – inhalen, afsnijden (MNW)

ongadelic § 56,141 variant: lastich

ongehoorsamich, onhoorsam(ich) met allerlei variaties in de hss (MNW)

ongelymp – onbehoorlijk gedrag (MNW)

onsedelike – onbetamelijk. „Ook zóó dat men zijn hoofd verliest ... wanordelijk (van vluchten).” MNW met aanhaling van XLV,22, althans de plaats bij de Clerc die ermee overeenkomt. In LIX,126 is inordinate vertaald met onsedelike, maar dan nog eens door sonder ordinancie.

ontstaen LIV,120 – subsistere = doorstaan

ontfarmichede, ontfermhertichede – misericordia

(hem) ontfruchten – expavescere = vrezen

onthouden § 42,4 – behouden, zodat een ander iets niet krijgt
 ontmoeden § 88,273 – ontmoedigen, de moed doen verliezen (MNW)
 ontwinden – zich losmaken bijv. „van een gezag, afvallen” (MNW)
 onverloost – verloren, reddeloos
 onwetend – *kan zijn snood (MNW), als vertaling van temeritas*
 oem – *zowel avunculus als patruus*
 oorvede – eindigen van vijandschap
 opwater – profluvium = watervloed (*niet in MNW*)
 orconde – testis = getuige
 oude – etas = ouderdom
 overbodig – bereidwillig. „Het woord is uitsluitend eigen aan noordndl. tongvallen”
 (MNW)

panden – beslagleggen
 pander – gerechtsbode
 partye – *dikwijls tegenpartij, bijv. § 74,14*
 (te) pas – passim
 pauweliën – tent = papilio, tentorium, *maar ook castra*
 pilaern, -leern – status, pilarius. „De -n ... is ... niet verklaard” (MNW).
 pleit houden XVIII,55 – stare non potuit = standhouden
 plien met allerlei buigingsvormen – plegen, doen, zich bezighouden met; *in LXXXV,7*
moet plechten betekenen partij kiezen, wat in enige hss voorkomt, maar ook op de over-
eenkomstige plaats in het Chron. Tiel. p. 369: assumpserunt partem.
 prince – *meestal de vertaling van princeps maar ook wel van primates e.d.*
 proever – temptator = die iemand op de proef stelt

quadiën – grassatores = rovers (MNW, *3e betekenis*)
 quaecebert § 7,14 – bord voor het „quaken”, dat met dobbelstenen werd gespeeld
 (MNW). *Dit is waarschijnlijker dan de in de noot aangehaalde verklaring.*

raet – advocatus, of concilium, of consilium. Mit rade noch mit dade(n) LXXI, 59–60 is
een rijmende toevoeging van de Vertaler.
 rayen – radii = stralen van zon of ster
 rechtevoert – mox of statim, *maar ook wel festinanter LVIII, 10, dat reg. 4 was vertaald*
met so hi ierst mochte.
 reckelic – „zijnde of zich gedragende zoals het behoort, fatsoenlijk, braaf, rechtschapen,
 ernstig” MNW met verwijzing naar XL,4, *waar het een vertaling is van decentissime.*
Terecht wordt onder rikelic opgemerkt, dat Clerc blz. 16 ten onrechte rekelijke canoni-
ken heeft, wegens XI,5 rikelic gheprovent. De fout van de Clerc zal zijn bevorderd door
hs M, dat heeft geprovent rikelic; men zie ook de varianten van P. Het latijn is over-
tuigend: large prebendati c. 11,4.
 repen – funes = koorden
 rijc – dives, *enige malen fout voor divus, bijv. XLI,21 die rike keiser voor divus imperator,*
maar reg. 25 voor cesar augustus. Men kan het vergelijken met machtig.
 rivier – *betekent nooit oever, maar is de vertaling van flumen, fluvius, III,14 van gurges.*
Gewoner is: stroom.
 runers – lasteraars, *zie bij vesekers.*

s – cijferteken voor ½
 saeften (seften, sachten, saten) – placare, sedare = verzachten, verlichten
 sage (MNW tsaghe) – koorts
 zaal – soms aula (XXXII,51)
 schade of scheme XXXVII,9 – umbra = schaduw

- scharen (scheren) – congregare = ordenen, vooral van gewapenden (MNW)
 scaldegge – *niet in MNW*
 scipheer – classis = vloot
 scone LXVI,21 en 22 – *vertaling van decorus en procerus*
 sconfieren (MNW schoffieren) – verslaan
 scutte – balistarius = boogschutter
 zeend – synodus = vergadering van geestelijken (MNW)
 (ver)segelen § 43,30 – door misbruik van zegel verliezen (MNW)
 setten – *kan ook betekenen zich neerzetten, bijv. LXX,192*
 (opten) slechten geest – in spaciosis agris = op het platteland
 (tornoy) slaen – committere, dimicare hastiludium = toernooien
 smaetheit, smadenesse – contumelia = schande
 snerken – het geluid van hoornen (perstrepere)
 soon – *kan opvolger betekenen.*
 sooren – *niet in MNW, maar wel soor = uitgedroogd, dor. Copiisten maken er scoeren van.*
 soudye, soude, versouden – *kan zowel subarrare als stipendium weergeven.*
 stadigen – vastmaken, bevestigen: tot stand brengen met het bijdenkbeeld van „iets blijvends of duurzaam” (MNW)
 (s)taetse – cenaculum (lees: scena-) = verdieping, etage
 stiefkinderen – privigni
 stiefvader – vitricus
 studiercamer – studorium
 sudde – moeras
 (met enen) zudenwinde – flante subsolano
 sulke – *een enkele keer vertaald uit quidam*
 sunte – *gewone vorm voor: sint, heilige*
 suuck, suucte – *gewone vorm voor ziek(te)*
 swager – gener = schoonzoon, *maar LI,32 sororius, dat LI,19 wordt weergegeven met suster man.*
 sweer LXXIX,36-39 – socer = schoonvader. *Men zie MNW op swagher en sweer; het schijnt dat het woordgebruik van onze kroniek daarmee klopt.*
- tafelronde – *synoniem van tornoy*
 (te) talen stellen, in talen setten – rekenschap vragen, ter verantwoording roepen
 tent – *vertaling van castra, papilio, tentorium*
 tiegen (*misschien tjegen*) – *gewone vorm bij LI; elders tegen(s)*
 tijtcortinge I,18 – *vertaling van deductio*
 toeven (tueven) § 46,35 – *kennelijk ongewoon woord voor: gevangen nemen*
 toeweg – semita = pad ergens naar toe
 tocken, *variant dockelen* – „is in het Mnl. slechts gevonden in de verbinding tocken ende vlien, snel een uitval doen en weer terugtrekken”. (MNW) *In § 10,50 is vlien door een synonieme uitdrukking vervangen.*
 (hem) tieren § 75,11 – *heeft wat andere betekenis dan § 6,6, waarheen MNW verwijst (= zich gedragen)*
 tornikeel – *uit Fra. tourniquel* – paramentum = opperkleed
 tornoy – *vertaling van zowel hastiludium als torneamentum en tyrocinium*
 tortisen – ceremonia. *MNW geeft alleen de betekenis: kaars.*
 treckende oorlog – slepende oorlog
 tromp – tuba = blaasinstrument
 tumelaers LXXXVIII,114 – een soort horden. *Geen latijns equivalent.*
 (alomme) tunen – circumvenire = omsingelen
 twijcast of -scaft § 11,62 – *Niet in MNW, wel: tweecant*

- vaderlant – patria, *maar het is meestal geen samenstelling*: sijns vader lant, en LXIV,21:
 het land waarover een bisschop regeert.
- vangen LXIX,26 – gevangene
- varinge – vix, quam primum = nauwelijks, zodra
- vaste bi – vicinus = naburig
- vatten – intercipere = achterhalen
- vechtender hand – rebellanti manu = met weerstand
- verbijsteren – beroven
- verboot § 42,42 – vantevoren bericht, verklapt, gewaarschuwd. *Ook*: voorboot
- verdingen – overeenkomst sluiten
- verdachte(n)t – hadden kwade gedachten
- verdrevelinge – proscripti
- verganc – transitorius = voorbijgaand, tijdelijk
- vergicht – paralitico morbo deditus = jichtig
- vergiselen – obsides accipere = door gijzelaars verzekeren
- verhart – obstinatus
- verheffen – exaltari
- verhengensisse – permissio divina = beschikking
- verhout – beletsel
- verlanc – paulatim. *In LIV,121 staat*: mackelicke ende verlanc
- verleisten *zie* leesten
- verliken – reconciliari = tot een vergelijk komen
- vermen – confirmare = bevestigen, het vormsel toedienen
- vermeten – aandurven
- vernoemt – famosus = beroemd
- versoeken – se transferre, visitare = bezoeken; *ook*: (een leen) aanvaarden
- vervallen (scout) – persolvere = afbetalen
- vervechten – expugnare = veroveren
- vesekers, runers, logenaers – susurriones = lasteraars
- vingerlen – anulus = ring
- visieren – fingere = verzinnen
- vlien *heeft een verleden tijd* vlooch naast vlo
- voegen – procederen
- volbodich § 20,30 – ten volle bereid (MNW). *Zie ook*: overbodich
- volc – *vertaling van* populus, plebs, gens, vulgus, communitas, en zelfs acies. *Synoniemen zijn*: gemeente, diet.
- voor – dikwijls = eerder, vroeger
- voorboot § 80,6 – *hetzelfde als* verboot
- waerde – excubie = wacht
- waerden – (be)waken
- waernen– waarschuwen
- wad – vadum = doorwaadbare plaats *maar ook*: moeras
- wapentuur – armiger = schildknaap
- waringe – waarschuwing
- weernen – provianderen
- were – weerstand, *komt vaak voor in de uitdrukking*: in stilre weren.
- werc LXXV,112 – stuppa = vlasafval
- werscap (waer- *komt niet voor*) – convivium. *MNW geeft de vorm* w(a)ertscap.
- werringe – guerra (*etymologisch correct*)
- wijchuis – propugnaculum = bolwerk
- wil – zin, verlangen
- wile – velamen = sluier

wilcoersegegn – compositionis arbitrium = bemiddelingsregeling
wonnentlic, *verbonden met heir* – voortreffelijk (*MNW met verwijzing naar onze kroniek*)
wrensen – hinnitus = hinniken

ERRATA AD CHRONOGRAPHIAM JOH. DE BEKE

(RGP Grote Serie 143)

blz.

- V reg. 12 Egmondam, lees: Egmondam
 VI reg. 19 Quis laudis, lees: Quid laudis
 VIII reg. 28 38a, lees: 38b
 X noot 2 XXVIII, lees: XXVI.
 XIII reg. 12 v.o. fo 1-98', lees: fo 1-96'
 XVII in de stemma ontbreekt G2 tussen G3 en L
 XXVII noot 2 186, lees: 189
 XXVIII reg. 1 autograaf I, lees: apograaf I
 XXXV noot 6 lees: Zie blz. IX noot 6
 XL noot 3 76 (1963), lees: 77 (1964)
 XLV na reg. 5 v.o. toevoegen: cap. 27a reg. 6: dicuntur – Passio Friderici
 2 bij 16-17 toevoegen: *Ps 133* Ecce quam bonum et quam iucundum habitare fratres in unum
 17 noot 1 698 *A12BC*, lees: 698 *A12BG*
 19 reg. 10 mangificarent, lees: magnificarent
 22 reg. 1 sijpradicta, lees: supradicta
 27 reg. 12 Christie, lees: Christi
 noot 20 *het hs*, lees: *het hs van blz. XLIX noot 3, dat wij D5 noemen*
 28 bij bronopgave van c. 17a toevoegen: 752 bij Annales Egm. en bij Regino
 30 noot 15, lees: 16
 31 reg. 47 nequientes, lees: visitare nequientes
 37 cap. 20c reg. 3 predessori, lees: predecessori
 47 reg. 16 exoletto, lees: expleto
 48 reg. 12 *Het aantal jaren van reg. 11 moet dus zijn 74. Lees: Het jarental moet natuurlijk worden gerekend naar het sterfjaar van bisschop Frederik, dus 754-838, d.i. 84 jaar.*
 57 cap. 30a reg. 1 Odibaldus, lees: Odilbaldus
 61 cap. 33a reg. 12 quator, lees: quatuor
 65 noot 43 septe, lees: sepe
 67 noot 49 bron Othmarschem, lees: *bron één hs Ot- één hs Oth-*
 68 onderaan toevoegen: 5-6 *Stoke I 797*: Hi ende sijn vader, als ict vant,/ Waren graven van Hollant / Hondert jaer twintich ende vive
 71 cap. 38b reg. 5 saliticam, lees: salinaticam
 73 cap. 38b reg. 23 ii, lees: ii(!). – Het is immers een fout van apograaf I, en de auteur moet hebben geschreven: iii ydus maii. In verband daarmee moet op blz. 72 worden toegevoegd bij reg. 23: ii ydus maii óók in Tabula Egmondana, kennelijk uit Beke. De Breviculi Leonis zeggen iii ydus maii, wat juist is wegens een Necrologium van Ranshofen (MG SS IV p. 791): iii idus maii Liukart comitissa soror Chunigondis imperatricis obiit.
 77 reg. 22 collegit, lees: recollegit
 79 cap. 42b reg. 7 ehteris, lees: etheris
 cap. 42c reg 2 imperatur, lees: imperator

- 83 reg. 26 conferims, lees: conferimus
85 cap. 45 reg. 15 xiii, lees: xiiii
91 cap. 48b reg. 19 stutuit, lees: studuit
93 cap. 48b reg. 33 kalendis, lees: kalendas
101 reg. 12 laubadiliter, lees: laudabiliter
103 cap. 53b reg. 1 mcxxxiii°, lees: mcxxxii°
109 cap. 54b reg. 4 Hogo, lees: Hugo
114 bronvermelding bij reg. 7 lees: *AnnE staat Sanden*
123 reg. 24 augustia, lees: angustia
reg. 43 sancta, lees: sancte
125 cap. 57e reg. 2 muros, lees: muros urbis
129 cap. 58a reg. 31 iterator, lees: iterato
153 reg. 49 succeuderunt, lees: succenderunt
155 cap. 63e reg. 12 incommodatibus, lees: incommoditatibus
159 cap. 63f reg. 3 eiušem, lees: eiusdem
171 reg. 18 Wilbrandus, lees: Wilbrandum
183 reg. 58 vi, lees: xi
189 reg. 17–18 suam honorificenciam, lees: suam manifestavit honorificenciam
195 reg. 27 refrigerum, lees: refrigerium
206 bovenaan toevoegen: 18. *Stoke III 1169* op sinte Martijns daghe
241 noot 64 toevoegen: *De zin Hec etenim ... obdormivit ontbr A*
247 cap. 77a reg. 8 propero, lees: prospero
253 noot 41 nonas, lees: idus
283 cap. 82b reg. 9 attenuates, lees: attenuatus
295 reg. 38 Domino, lees: Domini
301 reg. 37 occurit, lees: occurrit
335 reg. 39 simplicter, lees: simpliciter
347 reg. 26 forencium, lees: forensium
353 Adelheydis de Gelr. lees: 61, 26; 65b, 32
376 Wilhelmus VI: de verwijzingen V 1 en 2 slaan op Willem V.
383 susurro –, toevoegen: ik fluister, fluisteren(d)
na trefwoord treuga toevoegen: trutinare – wegen 72h, 16